

Kapitola 3

Evropský rozměr české zahraniční politiky

Vít Beneš, Jan Karlas

EVROPSKÝ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY V HLAVNÍCH PROGRAMOVÝCH DOKUMENTECH

Česká republika (ČR) v roce 2007 postrádala jak strategický dokument, zastřešující celou českou zahraniční politiku, tak i materiál, jenž by formuloval dlouhodobé směřování ČR v Evropské unii (EU).¹ V minulé koncepci zahraniční politiky České republiky, schválené vládou 3. 3. 2003, byla formulována východiska, priority a úkoly české zahraniční politiky na léta 2003–2006.² Co se týče tématu evropské integrace, v souvislosti s blížícím se vstupem ČR do EU, vznikl v roce 2004 návrh *Koncepce směřování České republiky v rámci Evropské unie na léta 2004 až 2013*,³ ten však nakonec nebyl přijat. Během roku 2007 pracovalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR (MZV) na specifikaci oblastí a strategických cílů MZV, mezi kterými mají svoje místo i zájmy ČR v EU. Přestože jde o dokument s určitým přesahem i do oblastí vyhrazených ostatním resortům, nejedná se o koncepci české zahraniční politiky. Jeho funkce je primárně interní – byl vypracován pro potřeby strategického řízení MZV (viz část věnovaná aktérům).

Postoj České republiky k dění v Evropské unii je proto usměrňován pouze na nejobecnější úrovni programovým prohlášením vlády.⁴ V části věnované Evropské unii je na prvním místě zmíněn zájem vlády aktivně se podílet na institucionální reformě, jež by měla zajistit úspěšnost integračního projektu tváří v tvář (blíže nespecifikovaným) výzvám 21. století. Na konkrétní úrovni by měl nový integrační model přiblížit EU občanům a připravit ji na rozšiřování EU. Co se týče jednotlivých politik, programovému prohlášení dominují témata volný pohyb osob a zrušení kontrol na hranicích, reforma Společné zemědělské politiky (SZP) a s ní spojená diskuse o rozpočtu EU, liberalizace služeb a strukturální a kohezní politika. Vláda deklaruje, že vyvine maximální úsilí pro vstup ČR do schengenského prostoru na konci roku 2007 a úspěch projektu SISone4all (viz níže). Bude usilovat o reformu SZP, a to nejenom díky

jejímu dopadu na novou finanční perspektivu, ale i kvůli distorzím, jež způsobuje na světovém trhu se zemědělskými komoditami.

V souvislosti s volným pohybem služeb bude vláda podporovat „dořešení nedodělků ze směrnice o službách“, kde jsou zmiňovány zdravotní služby, oblast vysílání pracovníků, marketing a reklama či služby veřejného zájmu. Téma volného pohybu služeb nemá v programovém prohlášení zcela jasnou podobu – vláda totiž čekala na zahájení diskuse k revidované strategii vnitřního trhu na období 2007–2013. Strukturální a kohezní fondy (resp. systém čerpání) jsou v sekci věnované EU zmiňovány až jako poslední. Nicméně důraz na efektivní využívání evropských fondů se objevuje i na jiných místech prohlášení (mj. i v preambuli), z čehož lze usuzovat, že této problematice přikládá vláda nemalý význam. Pasáží, věnované evropské integraci, se „horizontálně“ prolíná i téma předsednictví v Radě EU v první polovině roku 2009. Očekávání spjatá s předsednictvím jsou, dle dikce dokumentu, opravdu vysoká. Pro vládu totiž představuje české předsednictví významný nástroj k naplnění příležitosti, již ČR získala svým vstupem do EU – totiž naplnění příležitosti spoluutvářet evropskou agendu.⁵

K nejzávažnějším dílčím otázkám, týkajícím se evropské integrace, potom vznikají strategie a rámcové pozice.⁶ Za rok 2007 byly vládou schváleny (ve formě usnesení vlády) následující strategie:⁷

- Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie.⁸
- Aktualizovaná strategie přistoupení České republiky k eurozóně.⁹
- Národní plán zavedení eura v ČR.¹⁰
- Strategie vlády ČR v oblasti zapojování do schengenského prostoru v roce 2007.¹¹

Další strategie a rámcové pozice pak byly projednány ve Výboru pro EU (V-EU, někdy označován jako „V-EU na vládní úrovni“ – details k tomuto orgánu viz část aktéři) a schváleny usnesením V-EU:¹²

- Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU.¹³
- Návrh pozice České republiky ke společnému konsolidovanému základu daně z příjmů právnických osob.
- Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009.¹⁴
- Rámcová pozice ČR k 3. legislativnímu balíčku pro vnitřní trh energií.
- Východiska pozice České republiky pro jednání o reformě rozpočtu EU.
- Pozice ČR při jednáních o reformě Společné zemědělské politiky.

Výbor pro EU dále schvaluje mandáty pro jednání Evropské rady a také mandáty pro Radu EU v případě, že jsou na V-EU postoupeny z V-EU na pracovní úrovni.¹⁵ Pro úplnost uvádíme jejich seznam:

- Mandát pro jednání ministra dopravy na zasedání Rady EU ve složení pro dopravu, telekomunikace a energetiku ve dnech 6., 7. a 8. 6. 2007; část doprava – budoucnost projektu Galileo.

- Mandát pro jednání ministra průmyslu a obchodu na zasedání Rady EU ve složení pro dopravu, telekomunikace a energetiku ve dnech 6.–8. 6. 2007 – část telekomunikace – roaming, liberalizace poštovních služeb.
- Mandát pro jednání ministra průmyslu a obchodu na zasedání Rady EU ve složení pro dopravu, telekomunikace a energetiku ve dnech 6., 7. a 8. 6. 2007; část energetika.
- Mandát k účasti delegace České republiky, vedené předsedou vlády, na zasedání Evropské rady v Bruselu ve dnech 8. a 9. 3. 2007.¹⁶
- Mandát pro zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (*General Affairs and External Relations Council* – GAERC) ve dnech 15. a 16. 10. 2007 v Lucemburku a neformální Evropské rady ve dnech 18. a 19. 10. 2007 v Lisabonu – jednání v rámci mezivládní konference k přípravě Smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství.
- Přístupová jednání EU–Chorvatsko (hodnocení a zájmy ČR).

Považujeme za nutné předeslat, že tato kapitola se soustřeďuje na nejdůležitější aktivity, postoje a pozice ČR v procesu tvorby primární a sekundární evropské legislativy. Až na několik výjimek v části *Sledovaná agenda v politickém, mediálním, veřejném a akademickém prostoru* nezkoumáme aktivity související s implementací již dohodnutých pravidel (legislativy) či regulační nařízení evropských institucí. V tomto ohledu splňují pouze některé z výše zmíněných vládních dokumentů beze zbytku definici „strategie“ jako zastřešujícího pozičního dokumentu pro vyjednávání na evropské úrovni.

Některé dokumenty se totiž týkají témat, ve kterých byla dohoda již uzavřena a ČR a její partneři v EU mají jen omezený prostor pro manévrování. Typickými příklady jsou vstup ČR do eurozóny a do schengenského prostoru: okamžikem vstupu do EU se ČR účastní hospodářské a měnové unie a ustanovení schengenského *acquis* jsou pro ČR závazná.¹⁷ Období, kdy jsme nebyli součástí schengenském prostoru a kdy nepoužíváme euro, je proto nutné chápat jako určitá přechodná období, která budou ukončena dodatečným rozhodnutím o tom, že schengenské *acquis* je v ČR nejenom závazné, ale i použitelné, resp. že se na ČR nevztahuje přechodná výjimka pro zavedení eura.¹⁸ O meritů věci (vstupu do schengenského prostoru a přijetí eura) již byla dohoda uzavřena, nicméně existuje manévrovací prostor v otázkách způsobu, podmínkách a především načasování její implementace. Dokumenty, týkající se zavedení eura a vstupu do schengenského prostoru, proto považujeme spíše za „implementační strategie“, upřesňující českou vládní pozici v těchto implementačních otázkách.

V následující tabulce jsou stručně shrnuty vládní poziční dokumenty ve vztahu k evropské integraci. Dokumenty jsou seřazeny hierarchicky, přičemž je zachycen i způsob jejich přípravy a schvalování. Jde o zjednodušené schéma, které nemusí zahrnovat všechny aktéry jako například Českou národní banku (ČNB) a nestátní aktéry. Jednotlivým aktérům a koordinačním orgánům se věnujeme v části *Identifikace a charakteristika klíčových aktérů a koordinačních mechanismů*.

Tabulka č. 1:
Hierarchie vládních pozičních dokumentů k evropské integraci

Dokument	Vypracovává (gesce)	Schvaluje
Programové prohlášení vlády	Vláda	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR (prostřednictvím vyslovení důvěry vládě)
Koncepce evropské politiky nebo obecné priority ČR v EU ¹⁹	Místopředseda vlády pro evropské záležitosti (MVEZ) (koordinační úloha), Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) a další resorty	Výbor pro EU (V-EU), Vláda
Mandáty na jednání Evropské rady	MVEZ ve spolupráci s MZV	V-EU
Strategie, priority	Gesčně příslušné Resortní koordinační skupiny (RKS), po případě MVEZ (priority předsednictví)	V-EU (případně V-EU na pracovní úrovni)
Rámcové pozice ²⁰	Gesčně příslušné RKS	RKS (případně V-EU)
Pozice (mandáty) na jednání Rady EU a Výboru stálých zástupců (Comité des représentants permanents – COREPER)	Gesčně příslušné RKS	V-EU na pracovní úrovni (případně V-EU)
Instrukce a mandáty na jednání pracovních skupin Rady EU a výborů Evropské komise (EK)	Gesčně příslušné RKS	RKS

EVROPSKÝ ROZMĚR ČESKÉ ZAHRANIČNÍ POLITIKY: AGENDA A UDÁLOSTI

Pro politiku České republiky vůči Evropské unii v roce 2007 platilo, že u témat, která stojí v popředí zájmu ČR – volný pohyb služeb a volný pohyb osob²¹ – většinou nedošlo na evropské úrovni oproti roku 2006 k významnějším legislativním posunům. Co se týče liberalizace služeb, Evropská unie v roce 2007 vstřebávala směrnici o službách přijatou 11. 12. 2006. Podobně i v České republice se příslušné úřady (především Odbor vnitřního trhu a služeb na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR) soustředily na implementaci směrnice do českého právního řádu spíše než na další postup v liberalizaci služeb.²² Jak navíc vyplynulo z rozhovoru s představitelem MZV,²³ liberalizace služeb je jedním z klíčových témat ČR v EU, zároveň si však ČR uvědomuje citlivost daného tématu v EU. V roce 2007 jsme k tomuto tématu nezachytili žádnou významnější aktivitu, nicméně z prioritních oblastí pro předsednictví ČR v Radě EU vyplývá, že se české předsednictví pokusí vyvolat diskusi o další liberalizaci sektoru služeb.²⁴

Příprava na přijetí eura

V agendě ČR ve vztahu k EU byla i otázka budoucího vstupu do eurozóny. 18. dubna schválila vláda podrobný Národní plán zavedení eura, vypracovaný Národní koordinační skupinou pro zavedení eura v ČR (této koordinační skupině se věnujeme krátce v sekci aktéři). Národní plán poměrně detailně stanovuje harmonogram a především úkoly spojené s přijetím eura. Harmonogram počítá s tzv. scénářem velkého třesku – jednorázovým komplexním přechodem na euro a současným zavedením eura do bezhotovostního i hotovostního oběhu.²⁵ Co se týče úkolů, je potřeba zmínit, že adresátem Národního plánu není pouze státní správa, ale i další složky společnosti: samospráva, banky a finanční sektor, podniková sféra či spotřebitel. Doporučení jsou v Národní strategii formulována nezávisle na konkrétním termínu zavedení eura („den €“), jehož specifikace je považována za politické rozhodnutí. Dokument nicméně připomíná, že se ČR v přístupové smlouvě zavázala k přijetí eura.

Česká republika se na konci roku 2006 rozhodla nezapojit se do Mechanismu směnných kurzů II (*Exchange Rate Mechanism II* – ERM II). Tento krok znamenal de facto oddálení vstupu do eurozóny (podmínkou přijetí eura je minimálně dvouletá účast v ERM II) a vynutil si aktualizaci zastřešující Strategie přistoupení České republiky k eurozóně z roku 2003 – dokumentu shrnujícího základní východiska procesu zapojení ČR do eurozóny.²⁶ Původní dokument očekával přistoupení ČR k eurozóně v horizontu let 2009–2010, „...jakmile pro to budou vytvořeny ekonomické podmínky“,²⁷ aktualizovaná strategie ze dne 29. srpna postrádá jakékoliv referenční datum.²⁸

Vstup ČR do schengenského prostoru

Vstup ČR do schengenského prostoru a liberalizace pohybu pracovních sil v EU obecně patří mezi české priority. Jedním z důvodů je i viditelnost a hmatatelnost přínosů volného pohybu osob pro občany ČR.²⁹ V případě volného pohybu osob sice probíhala v roce 2007 závěrečná fáze hodnocení a bylo přijato konečné rozhodnutí o vstupu devíti nových členských států do schengenského prostoru, nicméně z pohledu ČR proběhla mnohem důležitější jednání na podzim a během zimy roku 2006. Pro vstup ČR a dalších nových členů do schengenského prostoru, ke kterému došlo 21. prosince, byl klíčový vývoj v druhé polovině roku 2006. Během roku 2006 se ukázalo, že Schengenský informační systém druhé generace (SIS II) nebude připraven k předpokládanému datu vstupu nových členů EU do schengenského prostoru. Hrozilo odsunutí vstupu, což vyvolalo poměrně silnou reakci na straně nových členských zemí, které se snažily zabránit tomu, aby se jejich vstup do schengenského prostoru stal rukojmím protahované implementace SIS II. Plánovaný harmonogram rozšíření schengenského prostoru (zrušení hraničních kontrol na pozemních hranicích v prosinci 2007 a v případě mezinárodních letišť nejpozději v březnu 2008) byl nakonec zachován pouze díky přijetí portugalského návrhu na tzv. „SISone4all“, který umožnil rozšíření dosavadního systému SIS 1+ na nové členské země. Právě skutečnost, že předkladatelem návrhu byla jedna ze starých členských zemí, přispěla k úspěchu návrhu na SISone4all v Radě pro spravedlnost a vnitřní věci z 5. 12. 2006 (její výsledek následně potvrdila Evropská rada ve dnech 14.–15. 12. 2006).

V roce 2007 probíhalo hodnocení připravenosti ČR na vstup do schengenského prostoru, o jehož výsledek se opíralo závěrečné formální rozhodnutí Rady. Obsah Strategie vlády ČR v oblasti zapojování do schengenského prostoru v roce 2007,³⁰ která zpřesnila dosavadní strategii z roku 2003,³¹ odpovídá skutečnosti, že se ČR nachází v závěrečné fázi vstupu do schengenského prostoru. Strategie z roku 2007 upřesnila referenční data v souladu se závěry Rady pro spravedlnost a vnitřní věci z prosince 2006, vyzdvihla význam společné strategie států Visegrádské skupiny a spolupráce se sousedními státy a potvrdila, že se bude ČR i nadále řídit tzv. hybridním modelem přípravy, který umožní splnit schengenské *acquis* pro vnitřní a vnější hranici současně.³²

Můžeme tedy prohlásit, že Strategie není klasickým pozičním dokumentem, ale spíše postupem implementace. Strategie pouze potvrdila pozici ČR v jednáních v EU a v bilaterálních vztazích (v rámci Visegrádu), hlavní pozornost je pak zaměřena na vnitrostátní aktivity (plnění úkolů souvisejících s přípravou na vstup do schengenského prostoru).

Česká republika se stala součástí schengenského prostoru v noci z 20. na 21. prosince, kdy byly zrušeny kontroly podél celé pozemní hranice se sousedními státy. Na 30. 3. 2008 je naplánováno ukončení kontrol i na letištích pro lety uvnitř schengenského prostoru.

INSTITUCIONÁLNÍ REFORMA EU

Po období reflexe, jež následovalo po francouzském a nizozemském odmítnutí *Smlouvy o Ústavě pro Evropu* (SÚE), se v první polovině roku 2007 během německého předsednictví zintenzivnily aktivity reformního procesu. Pro německé předsednictví představovala SÚE (respektive reforma unijních institucí) jedno z klíčových témat. Německé předsednictví vyvrcholilo Evropskou radou 21.–22. června, jež schválila mandát pro nadcházející mezivládní konferenci o nové smlouvě. Ta byla zahájena 23. července, text smlouvy byl schválen na neformálním summitu Evropské rady 18. až 19. října v Lisabonu, kde byla smlouva 13. prosince slavnostně podepsána.

Vláda ČR již 25. 4. 2007 v očekávání intenzivních jednání o institucionální reformě přijala dokument nazvaný *Pozice vlády České republiky v reformě Evropské unie*.³³ Na rozdíl od strategie v oblasti zapojování do schengenského prostoru se jedná o plnohodnotný poziční dokument pro vrcholná jednání v rámci EU.

Z dokumentu je patrná propojenost problematiky institucionální reformy a rozšiřování EU. V úvodu je zopakován argument, formalizovaný mj. i v *Laekenské deklaraci*,³⁴ že jednou z příčin změn smluvního rámce je i rozšiřování počtu členů EU a s tím související tlak na zajištění efektivního fungování EU.³⁵ Jak vyplynulo z rozhovorů s představiteli české diplomacie, aktéři na české politické scéně si zároveň uvědomují nevýhodnost statutu quo (pokračující debata o institucionální reformě). Od završení institucionální reformy si ČR slibuje odbourání argumentu odpůrců rozšiřování, že Unie není na rozšiřování institucionálně připravena.³⁶ Jakkoliv se tedy může zdát český konsenzus v otázce rozšiřování křehký,³⁷ mohl přispět ke konsolidaci po-

zice ČR vůči reformní smlouvě, resp. k přesvědčení, že uzavření (a nikoli ztroskotání) jednání o reformní smlouvě je v českém zájmu.³⁸

Přestože vláda odmítá názory, že by byla EU v důsledku rozšíření v krizi, souhlasí s postojem, který byl formulován už v *Laekenské deklaraci*, že „současný smluvní základ – *Smlouva z Nice*, není dostatečný pro zajištění efektivního a demokratického fungování rozšířené Evropské unie“.³⁹ Institucionální reforma, která v roce 2007 vyvrcholila podpisem *Lisabonské smlouvy*, je chápána jako naplnění *Laekenské deklarace* z roku 2003, odmítnutý návrh SÚE je akceptován jako východisko pro další diskusi.

Mezi obecná východiska ČR pro jednání byla zařazena potřeba vyvážení principu rovnosti reprezentace občanů a rovnosti reprezentace států, transparentnost a kontrolovatelnost rozhodovacích a zákonodárných procesů a otevřenost Unie dovnitř i navenek.⁴⁰ Vláda ČR zaujala kritický postoj především vůči symbolům, které by navozovaly „falešný dojem“, že jde o smlouvu vedoucí k nějakému superstátu. Druhou inovací z návrhu SÚE, kterou vláda ve své strategii odmítla, byla samostatná *Listina základních práv*, naopak jako alternativu navrhla přistoupení EU k *Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod*. Kromě těchto dvou kritických bodů přišla vláda se dvěma vlastními návrhy. Klíčovou prioritou české vlády se stal mechanismus tzv. „oboustranné flexibility“, který by v rámci sdílených pravomocí umožnil přesun výkonu zpět na úroveň členských států v případech, kdy se výkon pravomocí na unijní úrovni ukáže jako neefektivní. Téma oboustranné flexibility sice bylo v určité podobě včleněno do mandátu na červnové Evropské radě, česká diplomacie však požadovala další upřesnění tohoto mechanismu⁴¹ a z tohoto důvodu představovala oboustranná flexibilita hlavní politický požadavek české delegace na mezivládní konferenci.

Poněkud do pozadí se pak dostal návrh zakotvit jasná pravidla pro další rozšiřování Evropské unie přímo v novém či novelizovaném smluvním rámci EU.⁴² Tento návrh prosazovali i někteří „tradiční“ spojenci, jako například Nizozemsko,⁴³ v mandátu pro mezivládní konferenci se však neobjevil a nebylo o něm diskutováno.⁴⁴

Ještě před samým sjednáním mandátu pro mezivládní konferenci se česká vláda v březnu zapojila do sporu o vazbu berlínské deklarace k 50. výročí podpisu *Římských smluv* s diskusí o *Evropské ústavní smlouvě*. Varovala před přílišnou ambiciózností textu a zmínkami o evropské ústavě. Do mandátu pro mezivládní konferenci a nakonec i do textu *Lisabonské smlouvy* se podařilo obousměrnou flexibilitu prosadit, ovšem pouze v nezávazné podobě. Tento mechanismus může být uplatněn pouze v řádném postupu revize primárního práva. V textu smlouvy byly rovněž vypuštěny zmínky o symbolech Unie a bylo upuštěno od používání termínu *ústava*.

Příprava na předsednictví v Radě EU

V zásadě celou českou státní správu zaměstnávala v roce 2007 diskuse na téma priority (resp. východiska k prioritám či cílům) pro české předsednictví v Radě v první polovině roku 2009. Geneze dokumentu, který se snaží specifikovat východiska pro priority českého předsednictví, sahá až do roku 2006 – do období, kdy MZV vedl Alexandr Vondra (září 2006 až leden 2007). Na jeho zrodu se podílelo Stálé zastoupení ČR při EU (SZ), pracovníci MZV a A. Vondra jako tehdejší ministr zahraničních věcí.

První verze meziresortního dokumentu *Východiska priorit českého předsednictví EU* byla schválena na V-EU 28. února. V tuto chvíli již funguje útvar místopředsedy vlády pro evropské záležitosti (ÚMVEZ), koordinující české předsednictví, a MZV je svěřena oblast „Evropa jako globální partner“.⁴⁵ Dokument z února sloužil jako východní text pro další debatu o hlavní obsahové náplni českého předsednictví. V průběhu roku docházelo jednak k úpravám a upřesňování tohoto dokumentu, zároveň byly v létě 2007 specifikovány i sektorové agendy a sektorové priority předsednictví ČR v Radě EU.⁴⁶ Jednotlivé priority byly s využitím stávajících mechanismů (Resortní koordinační skupiny) zpracovávány příslušnými meziresortními expertními skupinami, vedenými vždy zástupcem ministerstva, které je gestorem dané priority. Kromě toho byla zpracována i *Koncepce komunikace a prezentace předsednictví České republiky v Radě EU*⁴⁷ a zadána soutěž na logo českého předsednictví.

Poslední verze zastřešujícího dokumentu *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009* byla zveřejněna 10. října⁴⁸. Tento dokument slouží jako základ pro jednání o osmnáctiměsíčním programu francouzského, českého a švédského předsednictví. Nejedná se však o konečnou podobu priorit českého předsednictví, ale spíše o prioritní oblasti a ideová východiska⁴⁹ pro další debatu o prioritních oblastech předsednictví ČR v Radě EU, jejichž finální verze má být předložena V-EU do 30. 6. 2008. Finální program českého předsednictví bude zveřejněn na podzim roku 2008. Co se týče dalšího vývoje priorit, dá se očekávat především jejich další zužování a precizování.

Jako motto českého předsednictví bylo vybráno heslo *Evropa bez bariér*, které indikuje zájem české vlády na naplnění čtyř základních svobod a na zachování otevřenosti Unie vůči vnějšku (rozšiřování, liberální obchodní politika). Klíčová prioritní oblast byla nazvána „Evropa konkurenceschopná a otevřená“ – to znamená, že ČR se během předsednictví soustředí především na podporu konkurenceschopnosti, prosazování čtyř svobod a liberální obchodní politiku. Mezi prioritní oblasti bylo zařazeno i téma zajištění bezpečné, udržitelné a konkurenceschopné energetiky, ve kterém se odráží nejenom potřeba zajistit spolehlivé fungování vnitřního trhu, ale i vnější faktory: vnější energetická bezpečnost a klimatické změny. Česká vláda se hodlá věnovat energii i zprostředkování debaty o revizi rozpočtového rámce, která bude nerozlučně spjata s reformou Společné zemědělské politiky. V rámci priority nazvané „Evropa jako globální partner“ se ČR hodlá soustředit na tři relativně samostatná témata: transatlantickou spolupráci, evropskou perspektivu pro země západního Balkánu a posílení spolupráce se státy východní Evropy. Mimořádnou pozornost věnuje ČR i budování prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Toto téma bylo mezi priority zařazeno i přesto, že se ČR staví skepticky ke komunitarizaci třetího pilíře.⁵⁰ Vysvětlit si to lze tak, že celé téma prostoru svobody, bezpečnosti a práva je vnímáno pozitivně prizmatem schengenské spolupráce a společné vízové politiky (ČR dlouhodobě usiluje o vízovou reciprocitu). Na rozdíl od dřívějších verzí se mezi říjnovými prioritními oblastmi českého předsednictví již neobjevuje prioritní oblast „Reforma institucí EU, volba jejich představitelů“.⁵¹ Tento krok byl opozicí poměrně ostře kritizován. S tématem českého předsednictví úzce souvisí i některé změny v institucionálním zajištění členství ČR v EU, o kterých se zmíníme v následující části.

IDENTIFIKACE A CHARAKTERISTIKA KLÍČOVÝCH AKTÉRŮ A KOORDINAČNÍCH MECHANISMŮ

Úřad vlády

Evropská agenda, tj. podíl na legislativní činnosti Evropské unie (především v rámci Rady), se vymyká běžné definici zahraniční politiky. Vzhledem k tematickému rozsahu agendy a detailní a technické povaze jednání v rámci EU se na konkrétních zasedáních Rady a jejích orgánů (COREPER, pracovní výbory) podílí široké spektrum orgánů výkonné moci (ministerstva, ale i další úřady). Komplexnost a zároveň i důležitost vyjednávání v rámci EU dokazuje i dynamika institucionálního zajištění účasti ČR v EU. V souvislosti s blížícími se přípravami na předsednictví ČR v Radě EU byla nejdříve na počátku listopadu 2006 vytvořena funkce vládního tajemníka pro koordinaci českého předsednictví, kterou zastával Zdeněk Hrubý. S tímto krokem souviselo i schválení vnitrostátního koordinačního mechanismu pro přípravu a výkon předsednictví České republiky v Radě Evropské unie vládou dne 25. 10. 2006 (jeho revidovaná verze byla schválena vládou 12. 3. 2007).⁵² Již po několika měsících nový úřad vládního tajemníka zaniká a počátkem ledna 2007 přecházejí jeho úkoly na nově vytvořenou funkci místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.⁵³ Tím byl jmenován A. Vondra. Místopředseda vlády pro evropské záležitosti koordinuje činnost vlády v oblasti přípravy a výkonu předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, při sjednocování pozic České republiky v Evropské unii, při projednávání *Smlouvy o Ústavě pro Evropu*, při tvorbě koncepce evropské politiky a ve vztahu ke stálému zastoupení v Bruselu v souvislosti s přípravami a výkonem předsednictví ČR v Radě EU. Funkce místopředsedy vlády se postupně rozšiřovaly, dnes místopředseda vlády mj. koordinuje prezentaci postojů vlády ve vztahu k institucím EU (v souvislosti s přípravou a výkonem předsednictví ČR v Radě EU) a ve spolupráci s ministrem zahraničních věcí předkládá návrh mandátu na zasedání Evropské rady.⁵⁴ Otázka budoucnosti místopředsedy vlády pro evropské záležitosti po skončení českého předsednictví zůstává do určité míry otevřená a bezpochyby se jí budeme zabývat v dalších číslech naší ročenky. Za rok 2007 zbývá dodat, že kompetence místopředsedy vlády pro evropské záležitosti nebyly vymezeny novelizací kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ale změnou jednacního řádu vlády.

Pro naplnění výše zmíněných cílů má místopředseda vlády k dispozici na Úřadu vlády ČR (ÚV) Útvar místopředsedy vlády pro evropské záležitosti, který se (kromě kabinetu místopředsedy) skládá ze Sekce pro předsednictví, Sekce pro evropské záležitosti a Odboru informování o evropských záležitostech, jenž se 1. 4. 2007 po několika-měsíčním přemístění na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vrátil na Úřad vlády ČR.

Kromě jmenování místopředsedy vlády pro evropské záležitosti jsme mohli zaznamenat ještě jednu personální/institucionální změnu, která rozvířila hladinu české politické scény. Na počátku roku byl europoslanec za Občanskou demokratickou stranu (ODS) Jan Zahradil jmenován zmocněncem předsedy vlády ČR pro jednání o novém smluvním základu EU. Mezi jeho hlavní úkoly patřila komunikace s německým předsednictvím.

Ministerstvo zahraničních věcí

Vývoj v roce 2007 poměrně významně ovlivnil roli Ministerstva zahraničních věcí ČR v celém systému rozhodovacích a koordinačních struktur výkonné moci ČR ve vztahu k institucím EU. Z pohledu MZV bylo onou klíčovou událostí ustavení funkce místopředsedy vlády pro evropské záležitosti (viz výše), který postupně převzal některé funkce doposud vyhrazené MZV (viz výše).⁵⁵ I přes tuto změnu zaujímá MZV důležitou pozici ve vztahu mezi českou exekutivou a unijními orgány a plní ty úkoly, jež mu vymezil novelizovaný kompetenční zákon⁵⁶ a které nebyly v rámci změn jednacního řádu vlády⁵⁷ přeneseny na místopředsedu vlády. Dle dikce kompetenčního zákona MZV i nadále zabezpečuje vztahy ČR k mezinárodním organizacím a integračním seskupením, mezi které patří i EU, v gesci má zpracovávání mandátů pro jednání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. Místopředseda vlády hlavně koordinuje činnost české exekutivy na domácí scéně a spoluprezentuje ČR na jednáních Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy a Evropské rady.⁵⁸ O těch nejdůležitějších změnách v souvislosti s ustavením ÚMVEZ jsme se již zmínili: přesuny v koordinačních funkcích a s tím související změna v řízení V-EU⁵⁹ a přesun jeho sekretariátu, zastupování ČR na vrcholných jednáních, příprava předsednictví a mandáty pro Radu. Zbývá ještě zmínit přesun Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro EU na ÚMVEZ (blíže viz část věnovaná sociálním partnerům). Po změnách v organizační struktuře MZV, které vstoupily v platnost 16. 4. 2007, je unijní problematika spravována Sekcí pro Evropskou unii, konkrétně Odborem pro všeobecné záležitosti EU (EUGA), Odborem politik EU (EUPO) a Sekretariátem pro přípravu předsednictví (PRES). Evropské unii se intenzivně věnují i Odbor společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU a Odbor komunitárního práva.⁶⁰

Vznik nového úřadu se neobešel bez určitého kompetenčního „pnutí“ a počáteční nedůvěry. Působnosti MZV a Útvaru místopředsedy vlády pro evropské záležitosti jsou v kompetenčním zákoně, resp. v jednacím řádu vlády, stanoveny pouze na obecné úrovni. Aktivita MZV a ÚMVEZ se často doplňují, navazují na sebe nebo jsou vykonávány v součinnosti (nedochází-li rovnou k jejich překrývání). V roce 2007 proto docházelo k postupnému vyjasňování kompetencí, často v podobě neformálních gentlemanských dohod mezi nejvyššími představiteli obou úřadů (ministr zahraničních věcí zastupuje ČR v Radě pro obecné záležitosti a vnější vztahy v části věnované vnějším vztahům, místopředseda vlády v části věnované všeobecným záležitostem). Současně bylo potřeba rozdělit kompetence a stanovit způsoby každodenní komunikace na nižší úrovni mezi jednotlivými úředníky MZV (a dalšími resorty) na straně jedné a ÚMVEZ na straně druhé. Přinejmenším ze začátku nebyly vztahy mezi úředníky obou úřadů bezproblémové, ÚMVEZ bývá někdy považován za prvek nabourávající fungující struktury, vztahy mezi oběma úřady a kvalitou komunikace a koordinace také negativně ovlivňoval nedostatek zkušeností nového úřadu s evropskou agendou.⁶¹ Obecně se dá říci, že kvůli neexistenci explicitního vymezení pravomocí mezi oběma úřady a potřebě neformálních dohod se kvalita vztahů mezi MZV a ÚMVEZ odvíjí od osobních a expertních kvalit jejich představitelů (i jednotlivých úředníků) a vztahů mezi nimi. Jak poznamenal jeden ze zástupců MZV, v jiné personální konstelaci by mohly hrozit kolize.⁶²

Přesuňme nyní pozornost od institucionálního zajištění vztahu k EU k jeho obsahové náplni. O přetrvávajícím významu evropské agendy pro MZV svědčí způsob, jakým byla pojata v cílových oblastech MZV, které si MZV vymezilo pro potřeby svého strategického řízení.⁶³ „Zájmy ČR v EU“ (jedna ze čtyř oblastí MZV) jsou dále rozpracovány do cílů zahrnujících mimo jiné spolupráci se sousedními státy a ostatními členy v rámci EU, reformu institucí a způsobu fungování EU a podporu rozšiřování a podporu východní dimenze evropské politiky sousedství.⁶⁴ Tyto oblasti a cíle MZV byly vypracovány v průběhu roku 2007 v souvislosti se změnou organizační struktury a implementací projektového řízení plánovaného na rok 2008. Za naplňování strategických cílů MZV budou odpovědní náměstci a cíle budou sloužit i jako východisko pro formulaci projektů v rámci projektového řízení.

Stálé zastoupení ČR při EU

Stálé zastoupení (SZ) hájí zájmy ČR v EU a dále plní funkce koordinační, komunikační a prezentační.⁶⁵ SZ je v přímém kontaktu s předsednickou zemí a institucemi EU. Z tohoto důvodu představuje nenahraditelný zdroj informací o vývoji jednotlivých politik a očekávané agendě EU nejenom pro MZV, ale i pro další instituce exekutivy ČR (ÚMVEZ, jednotlivé resorty), parlament a případně i nestátní aktéry (např. sociální partnery).

Aktivity SZ se neomezuji jenom na zastupování ČR a zprostředkování informací o dění v EU, jak by se mohlo na první pohled zdát. SZ předkládá vlastní stanoviska k projednávaným otázkám či dokumentům EU,⁶⁶ stálo i u počátku důležitých iniciativ a strategických dokumentů. Ve stálém zastoupení ČR například vznikala i východiska pro priority českého předsednictví: SZ formulovalo základní kostru dokumentu, který poté dále přepracovávaly ÚMVEZ a MZV a připomínkovaly jednotlivé resorty.⁶⁷ Jiným příkladem iniciativy SZ je otevření Českého domu,⁶⁸ kde bude sídlit české předsednictví, Velvyslanectví ČR v Belgii a řada českých institucí a aktérů zainteresovaných na dění v evropských institucích.⁶⁹

Stálé zastoupení je organizační složkou Ministerstva zahraničních věcí ČR, v některých ohledech je však můžeme považovat za svébytného aktéra. Kromě již zmíněných iniciativ SZ tomu nasvědčuje i způsob napojení na ostatní instituce. SZ je v přímém kontaktu s resorty (resp. s konkrétním „styčným“ úředníkem), které informuje o dění v EU a od kterých přijímá instrukce na jednání pracovních skupin Rady EU. Dále se prostřednictvím videokonferencí účastní práce V-EU, kde připomínkuje návrhy zde projednávaných mandátů, kterými se SZ řídí při jednání na vyšších úrovních (COREPER I/II a Rada EU). V souvislosti se vznikem ÚMVEZ vstoupilo SZ do intenzivního kontaktu i s tímto novým aktérem, což v praxi vedlo k vytvoření komunikačního trojúhelníku MZV–SZ–ÚMVEZ. To spolu s *de facto* „členstvím“ SZ ve V-EU (SZ není členem V-EU, ale dává připomínky k návrhům mandátů) narušuje hierarchii mezi MZV a SZ.⁷⁰ Jakkoliv může být tato praxe vnímána negativně MZV, určitá míra nezávislosti SZ na MZV má svůj právní základ. Vyplývá například z nastavení fungování V-EU (SZ sice není členem V-EU, ale může se účastnit jednání V-EU na pracovní i vládní úrovni, je úkolováno resortními RKS přímo bez zprostředkování MZV)⁷¹ a nastavení pravomocí ÚMVEZ (ÚMVEZ

koordinuje činnost vlády ve vztahu ke SZ v souvislosti s přípravami a výkonem předsednictví ČR v Radě EU).⁷²

Jak vyplývá z předchozí krátké analýzy, s blížícím se předsednictvím ČR v Radě EU je potřeba vymezit pravomoci mezi MZV a nově vzniklým ÚMVEZ, ale také vyjasnit pozici SZ v celém systému institucionálního zabezpečení členství ČR v EU.

Výbor pro Evropskou unii

Meziresortní koordinaci v záležitostech Evropské unie zajišťuje v ČR Výbor pro Evropskou unii. Jde se o pracovní orgán vlády zřízený usnesením vlády č. 427 ze dne 28. 4. 2003. Úkolem V-EU je stanovování a koordinace pozic ČR v EU, konkrétně mandátů pro jednání Evropské rady, Rady EU, Výboru stálých zástupců Rady (COREPER I a II).⁷³ Až do podzimu 2006 se V-EU scházel pouze na úrovni vysokých představitelů státní správy (náměstků ministrů). 25. 10. 2006 však byl přijat nový status V-EU, jímž byla obnovena činnost V-EU i na vládní úrovni.⁷⁴ V-EU na vládní úrovni, který se schází na úrovni ministrů, je v novém statutu označen jako „Výbor pro Evropskou unii“ (v roce 2007 se V-EU na vládní úrovni scházel zhruba jednou za měsíc, ale frekvence schůzek v první polovině roku byla podstatně nižší), V-EU na úrovni náměstků ministrů je označen jako „Výbor pro evropskou unii na pracovní úrovni“ (schází se jednou za týden). V-EU na pracovní úrovni schvaluje instrukce pro COREPER I a II a pro jednání Rady EU (vypracované Resortními koordináčními skupinami – viz níže), V-EU má potom na starosti především mandáty pro Evropskou radu a formulaci strategických zájmů ve vztahu k členství ČR v EU.⁷⁵ Zabývá se i agendou, ve které nebylo dosaženo konsenzu na pracovní úrovni V-EU. Po vzniku ÚMVEZ došlo k další změně statutu V-EU. Místopředseda vlády pro evropské záležitosti se stal předsedou V-EU na pracovní úrovni a výkonný sekretariát V-EU byl přesunut na jeho útvar (doposud jej mělo na starosti MZV, konkrétně Odbor pro všeobecné záležitosti EU).

Vzhledem k vytíženosti V-EU na pracovní úrovni a potřebě flexibilně schvalovat pozice pro zasedání Rady EU a COREPER I/II existuje na pracovní úrovni V-EU tzv. tichá procedura.⁷⁶ Ta je využívána v situaci, kdy je vzhledem k harmonogramu Rady či jiných orgánů nebo aktuálnímu vývoji situace v EU potřeba schválit mandát nebo pozici v mezičase mezi pravidelnými schůzkami V-EU na pracovní úrovni. Tichá procedura bývá využívána velmi často.⁷⁷ V rámci ní jsou poziční dokumenty schvalovány *per rollam* – pokud některý z členů pracovního výboru nevznesl během dohodnuté doby (v současnosti 5 hodin) námitku vůči návrhu dané instrukce, je tato považována za schválenou.⁷⁸ Doposud probíhala výměna pozičních dokumentů mezi členy V-EU na pracovní úrovni přes e-mail, v blízké době bude pro potřeby tiché procedury zřízen speciální server, na kterém se budou shromažďovat návrhy instrukcí v rámci tiché procedury.

Jednací řád V-EU na pracovní úrovni umožňuje využít tichou proceduru nejenom pro schvalování instrukcí pro jednání COREPER I a II, ale i pro jednání Rady EU. Nicméně z uskutečněných rozhovorů vyplynulo, že existuje snaha omezit využívání tiché procedury pouze na instrukce pro COREPER I a II.⁷⁹ Nastavení fungování tiché procedury vyvolává u dotazovaných rozpaky či dokonce kritiku.⁸⁰ Lhůta pro vyjád-

ření k návrhům instrukcí je relativně krátká a hrozí nebezpečí, že budou bez povšimnutí schváleny i některé důležitější instrukce.

Tichá procedura je nezbytnou reakcí na rychlé tempo a krátké časové lhůty ve fungování institucí Evropské unie (konkrétně Rady EU a jejích pomocných orgánů, jako je COREPER). Tento vnější faktor má vliv na domácí politickou scénu a na způsob, jakým jsou utvářeny české zájmy ve vztahu k EU. Tichá procedura totiž umožňuje jednotlivým gestorům prosadit kontroverznější instrukce bez efektivnější kontroly ostatními ministerstvy a úřady. Jak bylo naznačeno jedním z dotazovaných, v minulosti k podobným taktickým manévřům opravdu docházelo. I pokud odhlédneme od možnosti podobných taktických klíčků, sama existence tiché procedury zužuje prostor pro kontrolu a kritiku ostatními státními úřady a tím posiluje pozici jednotlivých gestorů.

Resortní koordinační skupiny

Na V-EU je úzce navázaná síť Resortních koordinačních skupin (RKS), jež jsou označeny jako pracovní orgány V-EU na pracovní úrovni.⁸¹ Celý systém meziresortní koordinace pomocí orgánů V-EU se tak vlastně skládá ze tří úrovní: V-EU (na vládní úrovni), V-EU na pracovní úrovni a síť RKS ustavených na jednotlivých ministerstvech. RKS a V-EU na pracovní úrovni rozhodují konsenzuálně, na vládním V-EU se hlasuje.

Úkolem RKS je koordinace pozic na (mezi)ministerské úrovni a především zpracování instrukcí pro výbory EK, pracovní skupiny Rady, COREPER I a II a mandáty pro jednání v Radě (mandáty pro COREPER a Radu EU musí být schváleny na V-EU na pracovní úrovni) a rámcových pozic a stanovisek pro parlament a prezidenta republiky. Členy či přidruženými členy RKS jsou nejenom pracovníci příslušného ministerstva, ale i zástupci dalších ministerstev (MZV a odbor kompatibility Úřadu vlády ČR jsou zastoupeny ve všech RKS), úřadu vlády a nejrůznějších centrálních orgánů státní správy, Kanceláře prezidenta republiky a parlamentu.⁸² Ministerstva mohou na jednání RKS zvat i nestátní aktéry. Nejčastěji se jedná o sociální partnery (RKS na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR,⁸³ Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR a ostatních ministerstvech) případně zástupce samosprávy (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) a další. Způsob práce jednotlivých RKS se může lišit, některé se scházejí jednou za týden (např. na MPO), jiné třeba i jednou za měsíc (fungování RKS je regulováno opatřeními jednotlivých ministrů). Nejdůležitější změnou ve fungování sítě RKS v roce 2007 bylo zrušení Ministerstva informatiky ČR (MI)⁸⁴ k 31. 5. 2007 a s tím související přesun agendy na RKS jiných resortů (MPO, ministerstvo vnitra).

Kromě Resortních koordinačních skupin existuje i Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR, o které jsme se již zmínili v souvislosti s vypracováním Národního plánu zavedení eura v ČR. Jde o meziresortní koordinační skupinu v gesci Ministerstva financí ČR, která nese zodpovědnost za celý proces přípravy na zavedení eura v ČR. Národní plán zavedení eura v ČR byl vypracován v těsné spolupráci s ČNB, podílela se na něm i další ministerstva (MPO, ministerstvo spravedlnosti, MI) a nestátní aktéři.

Prezident

Kancelář prezidenta republiky (KPR) je přidruženým členem V-EU na vládní i pracovní úrovni. Jednání na vládní úrovni se KPR účastní vždy, na jednání V-EU na pracovní úrovni se podílí (např. při projednávání mandátů pro Evropskou radu), pouze pokud jsou projednávány obecnější, méně technické záležitosti, minimálně čtyřikrát do roka.⁸⁵ Kromě toho se prezident pravidelně schází v tzv. koordinačních schůzkách s premiérem, ministrem zahraničních věcí a místopředsedou vlády pro evropské záležitosti (v roce 2007 v dubnu, začátkem září a v říjnu).

Podle dohody s premiérem se prezident účastní neformálních zasedání Evropské rady.⁸⁶ Prezident vedl českou delegaci na summitu Evropské unie na úrovni hlav států a vlád u příležitosti 50. výročí podpisu *Římských smluv* 24. a 25. 3. 2007 v Berlíně.

Český prezident klade důraz na bilaterální vztahy s členskými zeměmi. Na evropské politické scéně jsou jeho hlavními partnery pro jednání nejvyšší představitelé jednotlivých států, případně velvyslanci zemí EU (prezident se účastní pravidelných pracovních obědů s velvyslanci členských států EU). V roce 2007 byl například ve velmi častém kontaktu s německou kancléřkou A. Merkelovou, přičemž ocenil věcnost a otevřenost těchto rozhovorů.⁸⁷

Co se týče agendy, ve které se angažuje buď prezident ve vztazích se svými partnery na nejvyšší úrovni, nebo zástupci KPR na V-EU, převládají obecnější konceptuální témata, jako je například institucionální reforma. Postoj prezidenta k nejnovějším změnám v zakládajících smlouvách je negativní (blíže viz kapitola 2 – *Politický, mediální a společenský kontext zahraniční politiky, tvorba diskurzu*). Změna vlády sice vedla ke sblížení postojů mezi prezidentem a exekutivou, přesto některé dílčí rozdíly přetrvávají. Zčásti jsou způsobeny tím, že se na vládě podílejí dvě menší koaliční a „eurooptimističtější“ strany. Druhým důvodem umírněnějšího postoje vlády vůči EU může být skutečnost, že je vláda spoluodpovědná za kompromisy dohodnuté na evropské úrovni (například za podobu *Lisabonské smlouvy*).

Parlament

Role obou komor parlamentu při kontrole tvorby evropské legislativy a české evropské politiky je specifikována v čl. 10b *Ústavy ČR*, přijatém v rámci tzv. „euronovely“ v roce 2001. Parlament plní tři funkce ve vztahu k vládní evropské agendě: projednává návrhy aktů a dokumentů ES/EU (doprovázené předběžným stanoviskem vlády), kontroluje vládu před jednáním v Radě EU a Evropské radě a projednává důležité nominace na funkce v evropských institucích.⁸⁸ Parlament se také podílí na závěrečné fázi schvalování evropské legislativy – na její implementaci do českého právního řádu. Jak vyplynulo z rozhovoru s poradcem evropského výboru Senátu, český parlament si dnes uvědomuje, že je lepší ovlivňovat evropský legislativní proces v jeho počátečních fázích než v okamžiku implementace evropských norem do českého právního řádu.⁸⁹ Předběžná kontrola unijních návrhů legislativy parlamentem byla od roku 2005 umožněna napojením obou komor na extranet Rady (tímto krokem splnila vláda svoji informační povinnost vůči parlamentu). Od 1. 9. 2006 posílá EK všechny nové návrhy a konzultační dokumenty přímo parlamentům v rámci zkušebního provozu tzv. systému včasného varování (*early warning system*).⁹⁰ Vláda zároveň bez zbytečného

odkladu zasílá oběma komorám předběžné stanovisko k těmto legislativním návrhům ES/EU a materiálům EK. Předběžné rámcové pozice a stanoviska vlády pro parlament vypracovávají RKS.⁹¹

Vláda je povinna při formulaci svého stanoviska pro jednání v orgánech ES/EU brát zřetel na usnesení Poslanecké sněmovny. Na základě zákonné fikce je za toto usnesení považováno již samé usnesení sněmovního Výboru pro evropské záležitosti, což do systému parlamentní kontroly vnáší tolik potřebnou flexibilitu a efektivitu.⁹² Naopak Senát, který je vůči vládě ve slabší pozici, přijímá stanoviska k projednávanému návrhu legislativního aktu ES/EU v plénu – na doporučení senátního Výboru pro záležitosti EU,⁹³ popřípadě Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost.⁹⁴ Přijímání stanovisek v plénu má za cíl zvýšit jejich politickou váhu. Senát považuje evropskou agendu (resp. zahraničněpolitická témata) za jedno ze svých „profiláčnických témat“. Důvodem je nižší angažovanost Senátu ve vnitropolitických tématech a politických sporech, slabší vazba na vládu a kontinuální fungování Senátu v porovnání s Poslaneckou sněmovnou.⁹⁵ Co se týče jednotlivých témat a politik EU, jednali v roce 2007 senátoři na plénu mimo jiné o ochraně životního prostředí, energetice, migraci, o pracovním trhu (*flexicurity*), vědě a výzkumu, zemědělství a institucionální reformě.⁹⁶ Sněmovní výbor pro evropské záležitosti se mimo jiné zabýval liberalizací vnitřního trhu, pracovním trhem a antidiskriminačními opatřeními, ochranou životního prostředí a energetikou.⁹⁷

Výbory Poslanecké sněmovny a Senátu, zabývající se evropskými záležitostmi, si dále mohou před jednáním v Radě EU nebo v *Evropské radě* vyžádat přítomnost člena vlády na svém zasedání. Účelem tohoto setkání by mělo být projednání konečné podoby vládního mandátu pro jednání v Radě EU či Evropské radě. Kromě toho mají zástupci obou parlamentních komor coby přidružení členové přístup na jednání V-EU na pracovní úrovni.

Český parlament se poměrně intenzivně zapojuje do práce Konference evropských výborů parlamentů (*Conférence des Organes Spécialisés dans les Affaires Communautaires et Européennes des Parlements de l'Union européenne* – COSAC). Původním záměrem této platformy byla výměna informací a pozic mezi národními parlamenty členských států EU.⁹⁸ Od roku 1999 je COSAC oprávněn vytvářet nezávazné podněty k normotvorné činnosti Unie vztahující se k prostoru svobody, bezpečnosti a práva,⁹⁹ v současnosti se soustřeďuje hlavně na témata institucionální reformy, kontroly principu subsidiarity a proporcionality a vztah mezi parlamenty a národními exekutivami.

Sociální partneři (zaměstnavatelé, podnikatelé a odbory)

Vliv Svazu průmyslu a dopravy (SP ČR), Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravské komory odborových svazů (ČMKOS) a Asociace samostatných odborů ČR na evropskou politiku ČR se odvíjí od jejich členství v tripartitě (Rada pro hospodářskou a sociální dohodu – RHSD). Již v roce 1998 vznikl z popudu ČMKOS¹⁰⁰ při tripartitě Pracovní tým RHSD ČR pro integraci ČR do EU (po vstupu ČR do EU přejmenovaný na Pracovní tým RHSD ČR pro Evropskou unii) složený z náměstků ministrů, ředitelů příslušných odborů a zástupců

sociálních partnerů (odborníky, zaměstnavatelské svazy).¹⁰¹ Původně mělo jeho organizaci na starosti MZV (Odbor pro všeobecné záležitosti EU), s ustavením funkce místopředsedy vlády pro evropské záležitosti přechází v roce 2007 tento pracovní tým na úřad vlády. V souvislosti s institucionálními změnami na úrovni české exekutivy došlo i k částečnému narušení vazeb mezi státní správou a sociálními partnery. Jak poznamenává zástupkyně Svazu průmyslu a dopravy, bylo potřeba navázat kontakty, obnovit vazby na ÚV.¹⁰² Jakkoli politickou profilaci současné exekutivy považuje za příznivější z pohledu zájmů zaměstnavatelů, minulé fungování pracovního týmu (ještě před vstupem ČR do EU) hodnotí jako transparentnější a stabilnější.¹⁰³ Na druhé straně i představitel MZV se vyjádřil spíše skepticky k efektivitě fungování pracovního týmu v poslední době. Pracovní tým se scházel zhruba jednou ročně, přičemž setkání měla spíše formální podobu.¹⁰⁴ V současnosti udržuje SP ČR styk s MZV (pouze) v souvislosti s účastí podnikatelů na bilaterálních misích a delegacích. Naopak další klíčový hráč, Hospodářská komora (HK), i nadále udržuje kontakty s Odborem politik EU na MZV.¹⁰⁵

Sociálním partnerům se podařilo na platformě tripartity (resp. prostřednictvím Pracovního týmu RHSD ČR pro integraci ČR do EU) prosadit, že mohou vysílat své experty i do jednotlivých RKS.¹⁰⁶ Vznikl tak další kanál umožňující sociálním partnerům ovlivňovat české pozice v rámci EU. Expertní kapacity sociálních partnerů jsou však v současnosti natolik omezené, že se jednání RKS účastní spíše výjimečně.¹⁰⁷ Sociální partneři mají v RKS pouze poradní hlas – mohou se k pozicím vyjádřit, do jaké míry ale bude na jejich připomínky brán zřetel, je věc druhá.

Ve vztahu k MPO mohou sociální partneři využívat i tzv. Obchodního panelu. Na rozdíl od RKS se jedná o platformu s širším záběrem: kromě otázek spjatých s evropskou integrací se zabývá například i multilaterální ekonomickou agendou a jednáním Světové obchodní organizace v Dauhá či bilaterálními dohodami. Obchodní panel se neschází tak často jako RKS, a sociální partneři, kteří často nemají expertní kapacity sledovat každotýdenní agendu RKS, preferují právě tento kanál.¹⁰⁸ V neposlední řadě jednotlivé gesčně příslušné ministerské odbory dle vlastního uvážení oslovují sociální partnery s žádostí o stanovisko v závislosti na povaze otázky, k níž je zpracovávána pozice.¹⁰⁹

Čeští sociální partneři mají o poznání slabší expertní kapacity než ministerstva disponující byrokratickým aparátem. V této souvislosti připomínají ministerští úředníci horší povědomí sociálních partnerů o agendě a fungování EU (ale i ministerstev samých) jako hlavní překážku častější a efektivnější spolupráce.¹¹⁰ Poměrně silný nástroj v podobě možnosti účastnit se jednání RKS tak zůstává využit pouze v omezené míře.¹¹¹ Přesto je vliv sociálních partnerů na českou politiku v EU větší, než je tomu u regionálních a obecních samospráv či neziskového sektoru.

Sociální partneři se snažili zapojit do evropských struktur ještě před samým vstupem do EU.¹¹² První aktivitou podnikatelských kruhů bylo otevření České podnikatelské reprezentace při EU (CEBRE) v roce 2002 Svazem průmyslu a dopravy ČR, Hospodářskou komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR. Projekt získal i podporu MPO. Prvotním cílem CEBRE nebylo a není ovlivňování evropského legislativního procesu, ale spíše informační servis pro podniky.

Nepočítáme-li českou exekutivu, nabízejí se sociálním aktérům dvě cesty k ovlivnění unijní legislativy: Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV, *The European Economic and Social Committee*, často označovaný jako ECOSOC) a zastřešující celoevropské zájmové organizace. ECOSOC je poradním orgánem – pevnou součástí institucionální architektury EU, zakotvenou v zakládajících smlouvách. Na jeho činnosti se podílejí tři skupiny aktérů. První dvě skupiny tvoří zástupci organizací zaměstnavatelů (za ČR dva zástupci SP ČR a po jednom ze Svazu českých a moravských výrobních družstev a z HK) a zaměstnanců (čtyři zástupci ČMKOS), třetí pak subjekty zastupující mj. zemědělce, spotřebitele, řemeslníky či nevládní organizace působící v sociální oblasti.¹¹³ ČR je v této třetí skupině, která často působí v ECOSOC jako jazýček vah, zastoupena Centrem pro komunitní práci střední Morava, Agrární komorou ČR, Arcidiecézní charitou Praha a Českou radou dětí a mládeže.¹¹⁴ Každé stanovisko v ECOSOC je výsledkem vyjednávání mezi těmito třemi skupinami aktérů a výsledná pozice není tak úderná jako v případě zastřešujících organizací (např. BusinessEurope). Jak poznamenává zástupce SP ČR,¹¹⁵ cesta k ovlivnění evropské legislativy přes ECOSOC je komplikovanější, na druhou stranu kompromisní a umírněné stanovisko z ECOSOC má větší šanci na přijetí u příslušných evropských orgánů (Evropský parlament a Evropská komise).

S určitou mírou zjednodušení můžeme říci, že se struktura evropských zájmových organizací¹¹⁶ (sociálních partnerů) podobá situaci v ČR. Straně zaměstnaneckých organizací dominuje jeden hráč: Evropská odborová konfederace (*European Trade Union Confederation* – ETUC), jediná celoevropská odborová organizace označená za sociálního partnera EU. Naprostá většina národních odborových organizací, působících v ECOSOC, je členem ETUC. Na straně zaměstnavatelů je spektrum pestřejší – největším hráčem je BusinessEurope,¹¹⁷ dalšími pak Evropské centrum podniků veřejného sektoru (*Centre Européen des Entreprises à Participation Publique* – CEEP)¹¹⁸ a Evropská asociace řemesel a malých a středních podniků (*Union Européenne de l'Artisanat et des Petites et Moyennes Entreprises* – UEAPME).¹¹⁹

ETUC, BusinessEurope, CEEP a UEAPME¹²⁰ prosazují zájmy svých členů u evropských institucí (především EK a EP) a jako „evropští sociální partneři“ se účastní tzv. Evropského sociálního dialogu.¹²¹ Důležitou náplní práce evropských „sociálních partnerů“ je také koordinace aktivit národních zaměstnaneckých, resp. zaměstnavatelských organizací v ECOSOC a sladování postupu národních organizací vůči jejich národním vládám. V praxi to mimo jiné znamená, že čeští sociální partneři (především ČMKOS a SP ČR) ve svém působení na českou exekutivu si činí nárok na pozice dohodnuté v rámci evropských odborových, resp. zaměstnavatelských centrál (ETUC a BusinessEurope).¹²²

Kraje a obce

Důležitým nástrojem pro prosazování evropských zájmů krajů na domácí politické scéně je Asociace krajů ČR (AKČR). 23. 5. 2007 bylo mezi AKČR a MZV podepsáno *Memorandum o spolupráci mezi Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Asociací krajů ČR v evropských záležitostech*.¹²³ Hlavním tématem memoranda je spolupráce při jednotné prezentaci ČR a krajů a při prosazování zájmů ČR a krajů. Memorandum se

dotýká i přípravy českého předsednictví v Radě EU. Krajům má být umožněno podílet se na programové a organizační přípravě a na realizaci předsednictví – v této věci se konalo v roce 2007 setkání mezi hejtmany a místopředsedou vlády pro evropské záležitosti. Memorandum explicitně hovoří o aktivní spolupráci mezi kraji a MZV při formulování pozice ČR týkající se budoucnosti politiky hospodářské a sociální soudržnosti v souvislosti s reformou výdajové strany rozpočtu EU. Kraje si od spolupráce s MZV slibují i zlepšení jejich orientace v evropské agendě. Právě malou informovanost a expertizu krajů totiž můžeme (spolu s financemi) považovat za hlavní brzdu jejich aktivit na evropské úrovni.

Kromě AKČR, která zastupuje regionální samosprávy, se k evropským záležitostem vyjadřuje i Svaz měst a obcí (SMO) jako zástupce samospráv obecních.¹²⁴ Zdá se, že AKČR zaměřuje svoji činnost na přípravu strategických dokumentů (níže zmíněná strategie pro Výbor regionů /VR/) vyjadřuje zájmy regionálních, ale i obecních samospráv) a na jednání o evropských otázkách se státní správou na nejvyšší úrovni (místopředseda vlády, MZV). Naopak SMO vstupuje do jednání s jednotlivými ministerstvy – gesčně příslušnými odbory. Příkladem může být problematika služeb ve veřejném zájmu, o níž se vedla diskuse v roce 2006 v souvislosti s přípravou směrnice o službách (v gesci MPO).¹²⁵ Poněkud překvapivě je SMO přidruženým členem V-EU na pracovní úrovni.¹²⁶

AKČR a SMO jsou zastoupeny v RKS ministerstva pro místní rozvoj, v minulosti zde však nebyly příliš aktivní.¹²⁷ Obecně platí, že ve srovnání se sociálními partnery je podíl regionálních a obecních samospráv na tvorbě českých pozic nižší. Jak vyplývá z rozhovorů na MZV, SZ a MPO,¹²⁸ do procesu tvorby mandátů a pozic ČR vstupují regiony a samosprávy jen minimálně. Důvodem je kromě omezených expertních kapacit i primární zájem regionálních a obecních samospráv na zabezpečení toku unijních financí spíše než na konkrétní podobě unijní legislativy (upravující např. podobu vnitřního trhu).¹²⁹

České kraje a municipality se postupně etabloují jako aktéři i na evropské politické scéně. Všech 14 krajů má v Bruselu svá zastoupení. Některé jsou přítomny již dlouhodobě (Praha), čtyři kraje otevřely svoje zastoupení teprve v roce 2007 při příležitosti otevření Českého domu. Část krajů není zastoupena svými vlastními pracovníky, ale prostřednictvím soukromé konzultační firmy (či konsorcia firem).

Osm ze čtrnácti zastoupení krajů sídlí v nově otevřeném Českém domě (viz část věnovaná SZ), zbývající kraje zůstaly, většinou z finančních důvodů, na svých starých adresách. Vznik Českého domu byl motivován především snahou sjednotit prezentaci ČR před nadcházejícím předsednictvím v Radě. Stálé zastoupení si však od Českého domu do budoucnosti slibuje i posílení vzájemné komunikace, určitý „synergický efekt“ a zpětnou vazbu krajů k jednotlivým legislativním návrhům.¹³⁰ V současnosti nicméně platí, že zájmy a aktivity stálého zastoupení a krajů jsou spíše mimoběžné. Stálé zastoupení se zaměřuje na proces tvorby legislativy, naopak kraje se snaží maximálně využít finanční prostředky evropských fondů. Stálé zastoupení ČR doposud nepociťovalo od krajských zastoupení zájem o ovlivňování tvorby evropské legislativy.¹³¹

AKČR nemá své vlastní bruselské zastoupení (v Bruselu jsou zastoupeny jednotlivé kraje), SMO od 6. června své vlastní zastoupení má. Zastoupení SMO však

nesídlí v Českém domě, ale v nově zřízeném Domě měst, obcí a regionů (*House of Cities, Municipalities and Regions*). Tento celoevropský projekt si klade za cíl zefektivnění a posílení společného postoje evropských samospráv v evropských institucích. V Domě měst, obcí a regionů sídlí mj. i Rada evropských obcí a regionů (*Council of European Municipalities and Regions – CEMR*), která zastřešuje organizace typu SMO, a asociace velkých evropských měst Eurocities (členy Praha a Brno, Ostrava asociovaným partnerem). Pro úplnost zbývá dodat, že kromě hlavního města Prahy (která má stejně jako kraje status vyššího územněsprávního celku) nemá v Bruselu žádné české město své vlastní zastoupení.

Přestože kraje na základě svého zastoupení systematicky neovlivňují proces tvorby evropských norem, neznamená to, že by na tvorbu legislativy rezignovaly. Arénou, kde se snaží kraje a obce v rámci svých možností ovlivnit podobu legislativy, je Výbor regionů. Zde působí celkem 12 zástupců z řad českých krajů a municipalit (s mandátem na léta 2006–2010). Co se týče agendy českých zástupců ve Výboru regionů, je třeba na prvním místě zmínit dopravní politiku. 14. 2. 2007 vyvrcholilo roční angažmá jihočeského hejtmana Jana Zahradníka v pozici zpravodaje stanoviska VR k *mid-term review* Bílé knihy o dopravě. Plenární zasedání Výboru regionů schválilo jeho návrh stanoviska, které bylo následně prezentováno před komisařem EU pro dopravu.¹³²

Funkci národního koordinátora ve Výboru regionů zastává Magistrát hlavního města Prahy. Česká národní delegace ve Výboru regionů si zpracovala *Strategii české národní delegace ve Výboru regionů*. První strategie byla vypracována v roce 2005,¹³³ v roce 2007 zůstávala v platnosti její revidovaná verze z 21. 4. 2006.¹³⁴ Kromě obecných cílů v podobě posílení role obecních a regionálních samospráv, liberalizace vnitřního trhu, podpory malých a středních podniků a zvyšování významu velkých měst, je strategie věnována i jednotlivým politikám a dokumentům EK. V centru pozornosti je podoba kohezní a strukturální politiky, následuje politika dopravní (viz již zmíněné stanovisko k Bílé knize o dopravě). Jako hlavní kanál k ovlivňování legislativy EU je (kromě samého VR) zmiňována spolupráce s českými europoslanci a se zástupci Komise.

Pokud vycházíme z uskutečněných rozhovorů, celoevropské zájmové organizace hrají v životě českých regionů mnohem menší roli, než je tomu u českých sociálních partnerů. Představitelé pražského magistrátu a AKČR považují celoevropské organizace samospráv (Eurocities apod.) za méně efektivní nástroj k ovlivnění evropské politiky ve srovnání s přímým kontaktem s evropskými institucemi a participací ve VR.¹³⁵ Naopak SMO, který je členem CEMR,¹³⁶ přikládá činnosti této celoevropské organizace poměrně velký význam.¹³⁷

SLEDOVANÁ AGENDA V POLITICKÉM, MEDIÁLNÍM, VEŘEJNÉM A AKADEMICKÉM PROSTORU

Budoucnost EU

Nejrozsáhlejší diskuse se v roce 2007 v oblasti evropské integrace v českém prostředí vedla o žádoucí podobě, a tedy i budoucím vývoji evropské integrace. Intenzitu

této diskuse můžeme vysvětlit především dvěma následujícími okolnostmi. Za prvé, v první polovině roku nadále probíhala jednání a s nimi spojená diskuse o osudu Evropské ústavní smlouvy. Při diskusi o potřebě a obsahu této smlouvy přirozeně vylouvaly na povrch i otázky obecnějšího a dlouhodobějšího směřování EU. Kromě konkrétnější diskuse k *Evropské ústavní smlouvě* (představené v jiné části této publikace) tak probíhala i obecnější diskuse k dalšímu vývoji Unie. Za druhé, intenzivní českou reflexi žádoucího vývoje evropské integrace jistě podnítil i nástup nové koaliční vlády v ČR a s ní spojené částečné změny v integrační politice.¹³⁸

Jednu stranu diskuse o budoucnosti EU, kterou nejvíce charakterizoval důraz na zachování stávající podoby EU a její reformy, zastupovali především představitelé vládnoucí ODS. Podle některých z nich by se integrační proces měl soustředit na posilování svých původních hodnot namísto rozšiřování do dalších oblastí.¹³⁹ Z jejich strany také často zazníval důraz na nutnost zachovat postavení národního státu jako hlavního aktéra integračního procesu.¹⁴⁰ Zastánci této formy politického uspořádání kladli důraz zejména na její legitimitu.¹⁴¹ Zdůrazňovali, že nadnárodní integrace se vyznačuje výrazným demokratickým deficitem, který není možné odstranit. V národním státu tedy spatřovali hlavně záruku demokratického uspořádání, ale rovněž i podmínku dalšího fungování Unie. S důrazem na roli států se pojila i řada dalších, specifitějších argumentů. Zastánci tohoto pohledu například zdůrazňovali, že vlády musejí zůstat „pány smluv“ a také mít možnost zpětného přesunu kompetencí z unijní na národní úroveň (tzv. oboustranný přesun kompetencí).¹⁴² Evropské elity také podle nich při snaze o prohlubování integračního procesu obcházejí mínění a potřeby veřejnosti.¹⁴³

Především představitelé opoziční České strany sociálnědemokratické (ČSSD)¹⁴⁴ a také někteří komentátoři a představitelé některých nevládních organizací naopak vyzývali k dalšímu prohlubování integrace evropských států. Zejména kvůli probíhajícímu procesu globalizace považovali za nutné další posilování EU jako globálního politického aktéra.¹⁴⁵ Z tohoto důvodu také v zásadě podporovali další rozšiřování hlasování kvalifikovanou většinou.¹⁴⁶ V této souvislosti upozorňovali na relativní význam národní suverenity, jelikož možnost podílet se na většinovém rozhodování dává státu stále větší vliv, než kdyby stál zcela stranou rozhodovacího procesu.¹⁴⁷ Do diskuse o budoucnosti EU však vstupovali i někteří pravicově či liberálně orientovaní činitelé, kteří spatřovali prioritu v reformách EU či dokonce v prohlubování integrace a nezdůrazňovali zachování role národních států.¹⁴⁸ Přes zřetelný konflikt ohledně žádoucí podoby EU se nicméně valná většina českého politického a veřejného prostoru shodovala na převažujících pozitivěch integračního procesu pro širší evropský prostor i ČR.

ČESKÁ INTEGRAČNÍ POLITIKA

Druhé značně diskutované téma, či spíše soubor témat, představovala integrační politika nové české koaliční vlády tvořené ODS, KDU–ČSL a Stranou zelených. Poměrně velké intenzity dosahovala kritika od opozice a části politických komentátorů napadající obecný přístup vlády k integraci.¹⁴⁹ Zmíněné hlasy označovaly postoje vlády za

euroskeptické a vyčítaly jí „eurokverulanství“, naivitu a aroganci. Kritikové vládní integrační politiky se ve svých vystoupeních soustředili i na některá konkrétní vyjádření vládních představitelů či osob spojených s představiteli státu. Někteří z nich hodnotili negativně i politiku „smíření“ koaliční Strany zelených s postoji ODS k evropské integraci.¹⁵⁰

Někteří opoziční představitelé a komentátoři kritizovali také institucionální změny nebo personální kroky vlády.¹⁵¹ V této souvislosti mj. označovali za účelový krok vytvoření funkce místopředsedy vlády pro evropské záležitosti obsazené A. Vondrou. Smyslem tohoto kroku byla podle jejich názoru snaha ODS získat kontrolu nad integračními záležitostmi. Za jeho důsledek pak uvedení kritikové označovali nedostatečné vymezení odpovědnosti a podřízenosti jednotlivých vládních činitelů zabývajících se integrační politikou. Jako nešťastnou volbu, doprovázenou opět i nejasným definováním odpovědnosti, označili kritikové vlády i pověření poslance EP J. Zahradila (ODS) vyjednáváním o dalším osudu Evropské ústavní smlouvy. Odpůrci vládní integrační politiky hodnotili negativně též odvolání Jana Kohouta z pozice českého velvyslance při EU.¹⁵² Poukazovali na to, že za tímto odvoláním stojí Kohoutovo členství v ČSSD, a označili je za neodpovědné vzhledem ke Kohoutovým zkušenostem a přípravám na české předsednictví v Radě EU.

Do centra pozornosti veřejné diskuse se v průběhu roku 2007 pozvolna dostávalo i blížící se české předsednictví v Radě EU. Toto téma nebylo zatím výrazněji zdůrazněno ve sdělovacích prostředcích, ale v průběhu roku k němu proběhla celá řada konferencí a seminářů. Řada z nich měla spíše expertní charakter a účastnili se jich jak představitelé úřadu vlády jako hlavního aktéra příprav, tak zástupci dalších státních institucí a akademické obce. Tato setkání se soustředila na diskusi o základních prioritách předsednictví i organizačních aspektech jeho působení. Zástupci vlády zdůrazňovali jako hlavní prioritu liberalizační reformy EU. Pokud se těchto setkání účastnili i zástupci opozice, vynikl opět výrazný konflikt mezi vládní a opoziční představou o integrační politice. Opoziční představitelé kritizovali zejména absenci sociální dimenze chystaného programu předsednictví.

Výměna názorů proběhla rovněž ke dvěma bilaterálním aspektům české integrační politiky, a to ke vztahům s Polskem a Německem. Vládní představitelé zastupující ODS hovořili o nadstandardních česko-polských vztazích, které považovali za velkou příležitost k prosazení společných zájmů obou zemí. Kritikové vlády naopak zdůrazňovali, že podporou Polska vláda posiluje svou euroskeptickou politiku a zhoršuje obraz ČR v Unii.¹⁵³ Odlišné reakce vyvolal i postup německé vlády při hledání řešení ohledně Evropské ústavní smlouvy, zejména její jednání vůči české vládě.¹⁵⁴ Zatímco někteří hovořili o manipulační a nátlakové strategii Německa, další odsuzovali vládní kritiku německého jednání.

Zvláštní kapitolu obecnějších diskusí o vládní integrační politice představovalo téma čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU. Vládní představitelé poukazovali na úspěchy ČR při čerpání a přetrvávající nedostatky připisovali především předchozím vládám vedeným ČSSD. Někteří političtí představitelé a pozorovatelé měli podstatně méně optimistický pohled a zmiňovali mj. rýsující se zpomalování čerpání. Terčem jejich kritiky se stalo především ministerstvo školství vedené Danou Kuchtovou

(Strana zelených), ale i ministerstvo pro místní rozvoj, v jehož čele stál Jiří Čunek (KDU–ČSL). Stran ministerstva školství došlo i ke konfliktům uvnitř koalice, neboť ministerstvo silně kritizovala poslankyně KDU–ČSL Michaela Šojdrová, i uvnitř Strany zelených. Někteří přitom upozorňovali na to, že diskuse týkající se ministerstva školství není motivována pouze snahou o efektivní čerpání, ale též úsilím různých individuálních subjektů o jeho kontrolu.¹⁵⁵

Euro

Diskuse o společné měně euro se týkala především rychlosti, s jakou by ČR měla společnou měnu přijmout, a s tím související otázky, zda stanovit datum přijetí. Na straně zastánců rychlejšího postupu vystoupil výrazně ministr financí M. Kalousek. Na vystoupení na Žofínském finančním fóru v květnu 2007 oznámil, že vládě navrhne přijetí eura od počátku roku 2012 (vláda později odmítla toto datum potvrdit, byť jej současně nevyloučila). Jako důvody pro stanovení data uvedl Kalousek politickou povahu projektu společné měny a také tlak, které by uvedené datum vytvořilo na provedení rozpočtové reformy.¹⁵⁶ Mezi další důvody pro rychlejší přijetí eura, vyslovené například expertem ČSSD Janem Mládkem, patřila obava, že by mohlo dojít ke spekulacím proti české koruně a rovněž k brzkému oslabení současné stability globálních finančních trhů. V dalším argumentu se uvádělo, že urychlené přijetí eura by vedlo k podstatnému snížení transakčních nákladů a zvýšení přehlednosti tržních poměrů. ČR by tímto způsobem také co nejdříve získala možnost podílet se na formování monetární politiky eurozóny.¹⁵⁷

Mezi hlasy upřednostňujícími pomalejší vývoj zůstával výrazným příspěvkem text prezidenta V. Klause, publikovaný již v roce 2006, ve kterém prezident definoval tři tzv. českolipská kritéria pro přijetí eura v ČR.¹⁵⁸ Mezi kritéria patřila tato: 1) naplnění obecných očekávání vkládaných do eura, 2) dostatečná konvergence české ekonomiky s ekonomikou eurozóny a 3) politické důsledky existence eura. Na základě vyhodnocení těchto kritérií přitom prezident došel k odmítnutí rychlejšího postupu pro přijetí eura. Pro pomalejší postup se vyslovovali i někteří členové bankovní rady České národní banky.¹⁵⁹ Jako důvod uváděli aktuální výhodnost samostatné měnové politiky ČR, nedostatečné sladění české ekonomiky s ekonomikou eurozóny a rovněž zvýšení inflace, které by po přijetí eura následovalo. Stoupenci pomalejšího přístupu odmítali i stanovení data přístupu kvůli nesplněným očekáváním, ke kterým by došlo v případě jeho nedodržení.¹⁶⁰

Regulační nařízení EU

Poměrně značnou pozornost věnovala česká diskuse také regulačním opatřením EU. Zabývala se přitom konkrétními kroky, které Unie podnikala v jednotlivých oblastech svého působení. Zatímco některé z těchto kroků se setkávaly s pozitivními ohlasy, jiné zaznamenávaly kritická hodnocení. Názory, týkající se jednotlivých kroků, se nicméně často i lišily. Za zmínku stojí, že do této diskuse často vstupovali čeští poslanci Evropského parlamentu. Mimo to se řada účastníků diskuse snažila upozornit na to, že různá opatření, vedená primárně domácími zájmy, bývají často účelově vykládána za příklady unijních institucí.¹⁶¹

Zřejmě největší diskusi vyvolalo rozhodnutí Evropské komise o přidělení tzv. povolenek na emise CO₂ a o následné žalobě ČR na toto rozhodnutí. Kriticky se k rozhodnutí Evropské komise vyslovil v několika člancích v denním tisku zejména ministr průmyslu a obchodu Martin Říman. Ten v první řadě kritizoval metodu, na základě které Komise o přidělení povolenek rozhodovala. Tato metoda podle něj zvýhodňovala ekonomiky s vyšším růstem. V podobném duchu se ozvaly i další hlasy. Jiní však hodnotili negativně českou žalobu na rozhodnutí Komise s tím, že za ní stojí úzké zájmy průmyslu.¹⁶²

Pozitivního hodnocení se například dostalo snaze evropských institucí, konkrétně Evropské komise a Evropského parlamentu, regulovat ceny mobilních operátorů za volání ze zahraničí (roaming). Tyto ceny byly v minulosti kritizovány za svou nadměrnou výši, která příliš neodpovídala nákladům. Nicméně došlo i ke kritice Rady EU za její snahu tuto iniciativu blokovat.¹⁶³ Pochvalně vyjádření mj. padlo i ohledně žaloby Evropské komise, týkající se nastavení pravidel členství zahraničních lékařů v České lékařské komoře.¹⁶⁴

Poměrně intenzivní zájem vzbuzovala regulační opatření v oblasti potravinářství. Ocenění například bylo, že oplatkové kornouty, známé jako Štramberské uši, získaly jako první česká potravinářská specialita ochranu zeměpisného označení v rámci EU.¹⁶⁵ Naopak kritické hodnocení se objevilo v souvislosti se záměrem Evropské komise zakázat užití řepného cukru při doslazování vína a zrušení zásady původu vína podle hroznů¹⁶⁶ a se záměrem zvýšit minimální sazbu spotřební daně na naftu.¹⁶⁷ Kritizováno bylo i odmítnutí Evropské komise povolit používání názvu pomazánkové máslo¹⁶⁸ a pokus o změnu definice slivovice.¹⁶⁹ Předmětem diskuse se stalo i rozhodnutí EU umožnit pěstování geneticky modifikovaných brambor.¹⁷⁰

Energetická politika

Mezi nejvíce diskutovaná témata patřila i spolupráce členských států EU v oblasti energetické politiky. Tuto diskusi vyvolaly především snahy Ruska o zachování dominantního zásobování EU strategickými surovinami. Diskuse zaznamenala relativní shodu na tom, že členské státy Unie nemohou řešit energetickou závislost na Rusku individuálně dostatečným způsobem, a že tedy musí dojít k formování jejich společné energetické politiky. Méně shody však existovalo na tom, do jaké míry se to již EU skutečně daří.¹⁷¹

ZÁVĚR

V této kapitole jsme se pokusili zachytit nejdůležitější agendu české zahraniční politiky v roce 2007. S ohledem na šíři evropské problematiky jsme nemohli pokrýt všechna témata, kterými se česká státní správa (resp. jednotlivá ministerstva na příslušných formacích Rady EU), parlament a nejrůznější nestátní aktéři zabývali. Pozornost byla věnována oblastem, které nejvíce zaměstnávaly státní správu a diplomacii a kterým se dostalo největší pozornosti v politickém, mediálním, veřejném a akademickém prostoru: přípravě na přijetí eura, vstupu ČR do schengenského prostoru,

institucionální reformě a sjednání *Lisabonské smlouvy* a přípravám na předsednictví. Kvůli finalizaci institucionální reformy dominovaly veřejnému diskurzu otázky obecnějšího a dlouhodobějšího směřování EU. V souvislosti se změnou vlády se rozvinula diskuse o podobě české integrační politiky. Snad s výjimkou příprav na přijetí eura a energetické politiky byla ponechána stranou témata týkající se podoby jednotlivých politik. Například vstupu ČR do schengenského prostoru, který není konfliktním tématem, se jen zřídka dostalo větší pozornosti politiků, médií a komentátorů.¹⁷² Naopak o energetické politice probíhala poměrně intenzivní debata. Otázka energetických zdrojů, navíc spojená s problematikou klimatických změn, je již sama o sobě kontroverzní. Diskusi o evropské energetické politice pak dále rozdmýčával vývoj ve vztazích ČR a EU k Rusku. Ke konci roku 2007 a na počátku roku 2008 jsme na téma energetická politika mohli zaznamenat zvýšenou aktivitu ve vládě a v parlamentu a bezpochyby se mu budeme věnovat v příštím čísle ročenky.

Čtenáři se dostává do rukou první, úvodní díl ročenky. I z tohoto důvodu jsme se rozhodli vtisknout části věnované aktérům nadčasový charakter. Kromě těch nejdůležitějších změn ve struktuře aktérů a institucionálním rámci české politiky ve vztahu k EU, ke kterým došlo v roce 2007 (zde vyniká ustavení funkce místopředsedy vlády pro evropské záležitosti), jsme se snažili komplexně zachytit i rozvětvenou síť aktérů evropské dimenze české zahraniční politiky. A nezapomněli jsem ani na přehled státních institucí, samospráv a nestátních aktérů, podílejících se přímo či nepřímo na normotvorném procesu EU.

Poznámky

- ¹ Činnost vlády „při tvorbě koncepce evropské politiky“ koordinuje místopředseda vlády pro evropské záležitosti. Blíže viz *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).
- ² *Koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003–2006*. Vláda ČR, 3. 3. 2003. On-line: (www.mzv.cz/servis/soubor.asp?id=4191).
- ³ *Návrh koncepce směřování České republiky v rámci Evropské unie na léta 2004 až 2013*. Ministerstvo zahraničních věcí ČR, únor 2004. On-line: (www.mzv.cz/servis/soubor.asp?id=6996).
- ⁴ *Programové prohlášení vlády*. Vláda ČR. On-line: (web2006.vlada.cz/scripts/detail.php?id=20780).
- ⁵ Ibid.
- ⁶ Za strategie považujeme širší pozice nevztahující se pouze k jednomu zasedání Rady EU. Rámcové pozice a strategie předkládají jednotliví členové vlády. Až na některé výjimky (priority předsednictví, mandáty pro Evropskou radu) vypracovávají obecné strategie a rámcové pozice gesčně příslušné Resortní koordinační skupiny – podobně jako je tomu u mandátů na konkrétní jednání v Radě EU, COREPER a dalších orgánech unijních institucí.
- ⁷ *Usnesení vlády ČR*. Úřad vlády. On-line: (racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes2?OpenView).
- ⁸ *Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie*. Vláda ČR, 25. 4. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/Pozice_vlady_CR_final_25.4..pdf).

- ⁹ *Aktualizovaná strategie přistoupení České republiky k eurozóně*. Vláda ČR a Česká národní banka, 29. 8. 2007. On-line: (www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategie_dokumenty/download/eurostrategie_070829.pdf).
- ¹⁰ *Národní plán zavedení eura*. Ministerstvo financí ČR, květen 2007. On-line: (www.mfcr.cz/cps/rde/xcchg/mfcr/hs.xsl/eu_plan_zavedeni_eura_31925.html).
- ¹¹ *Informace ke strategii vlády České republiky v oblasti zapojování do schengenského prostoru pro rok 2007 – zkrácená verze*. Vláda ČR. On-line: (www.mvcr.cz/azy/schengen.html).
- ¹² *Výbor pro Evropskou unii*. Úřad vlády. On-line: (www.vlada.cz/cs/rvk/usneseni/default.html).
- ¹³ *Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009*. Vláda ČR, 28. 2. 2007.
- ¹⁴ *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009*. Vláda ČR, 10. 10. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/PRIORITN_OBLASTI_P_EDSEDNICTV__R_v_Rad_EU.pdf).
- ¹⁵ Kromě pozičních dokumentů (obecnější rámcové pozice, mandáty na konkrétní jednání atp.) schvaluje vláda na svých zasedáních či sprostřednictvím V-EU i nejrůznější dokumenty procedurální povahy (institucionální opatření, koordinační mechanismy, komunikační strategie atp.). O některých z nich se zmíníme v části věnované aktérům.
- ¹⁶ Tento mandát byl ještě schválen „postaru“ – tedy na jednání vlády a nikoli na jednání V-EU, jehož vládní úroveň byla ustavena mj. pro schvalování mandátů pro Evropskou radu.
- ¹⁷ *Akt o přistoupení (nedílná součást Smlouvy o přistoupení ČR k EU)*. On-line: (portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/705?docid=168).
- ¹⁸ Dle čl. 122 *Smlouvy o založení ES*.
- ¹⁹ Jak již bylo řečeno výše, žádný dokument, formulující dlouhodobou koncepci evropské politiky ČR (obecné priority ČR v EU) v tuto chvíli neexistuje (stav ke konci roku 2007). V tabulce jej zmiňujeme z následujících důvodů: V minulosti již byly obecné cíle ČR v EU formulovány (v rámci *Koncepce zahraniční politiky České republiky na léta 2003–2006*). Za druhé, i současná podoba institucionálního zajištění členství ČR v EU počítá s možností vzniku takového dokumentu. Konkrétně, jednou z úloh MVEZ je koordinace „tvorby koncepce evropské politiky“. *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).
- ²⁰ Funkce dokumentů označených jako „rámcová pozice“ není pro vnějšího pozorovatele zcela jasná. Na jedné straně slouží, podobně jako „stanoviska“, k informování parlamentu o předběžné pozici vlády k určité problematice. Z tohoto důvodu svěčuje Statut Výboru pro EU – *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf) – vypracování i samotné schválení rámcových pozic primárně do rukou RKS a nikoliv V-EU, jak je tomu v případě mandátů pro jednání COREPER I/II a Rady EU. Rámcové pozice však také vymezují obecné dlouhodobější cíle a priority ČR v projednávaných problematikách, které jsou závazné pro všechna jednání zástupců české vlády v Radě EU. Nejde tedy o „pouhá“ předběžná stanoviska pro parlament, ale o obecné dokumenty postavené poměrně vysoko v celé hierarchii – odvíjí se od nich podoba mandátů pro COREPER i pro Radu EU. Proto bývají některé rámcové pozice ve skutečnosti schvalovány na mnohem vyšší úrovni, než jsou RKS: na Výboru pro EU (vládní úroveň).
- ²¹ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor politik EU, 11. 11. 2007.
- ²² Rozhovor s pracovníkem MPO ČR, Odbor vnitřního trhu a služeb, 15. 11. 2007.
- ²³ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor politik EU, 11. 11. 2007.
- ²⁴ *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009*. Vláda ČR, 10. 10. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/PRIORITN_OBLASTI_P_EDSEDNICTV__R_v_Rad_EU.pdf).
- ²⁵ *Národní plán zavedení eura*. Ministerstvo financí ČR, květen 2007. On-line: (www.mfcr.cz/cps/rde/xcchg/mfcr/hs.xsl/eu_plan_zavedeni_eura_31925.html).
- ²⁶ *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně*. Vláda ČR a Česká národní banka, 30. 9. 2003. On-line: (www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategie_dokumenty/download/strategie_pristupu_cr_k_eu.pdf).

- ²⁷ *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně*. Vláda ČR a Česká národní banka, 30. 9. 2003, s. 1. On-line: (www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategiecke_dokumenty/download/strategie_pristupu_cr_k_eu.pdf).
- ²⁸ Ministr financí považuje za reálný termín přijetí eura rok 2012, viz *Přijetí eura? Reálný je rok 2012*. Lidovky.cz, 12. 3. 2007. On-line: (www.lidovky.cz/ln_eu.asp?c=A070312_161635_ln_eu_hlm).
- ²⁹ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor politik EU, 11. 11. 2007.
- ³⁰ *Informace ke strategii vlády České republiky v oblasti zapojování do schengenského prostoru pro rok 2007* schválená v *Usnesení vlády ČR č. 169 k Informaci o strategii vlády v oblasti zapojování do schengenského prostoru pro rok 2007*, 21. 2. 2007. On-line: (ve zkrácené verzi) (www.mvcr.cz/azy/schengen/strategie.pdf).
- ³¹ *Strategie České republiky při zapojování do schengenské spolupráce*, schválená v *Usnesení vlády ČR č. 544 ke Zprávě o připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis*, 4. 6. 2003.
- ³² *Informace ke strategii vlády České republiky v oblasti zapojování do schengenského prostoru pro rok 2007* schválená v *Usnesení vlády ČR č. 169 k Informaci o strategii vlády v oblasti zapojování do schengenského prostoru pro rok 2007*, 21. 2. 2007. On-line: (ve zkrácené verzi) (www.mvcr.cz/azy/schengen/strategie.pdf).
- ³³ *Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie*. Vláda ČR, 25. 4. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/Pozice_vlady_CR_final_25.4..pdf).
- ³⁴ *Laeken Declaration on the Future of the European Union*. Annexes to the Presidency conclusions – Laeken, 14 and 15 December 2001. On-line: (www.euroskop.cz/files/10/DBA73C0A-793C-4F34-AF81-8D711ECE7156.pdf).
- ³⁵ *Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie*. Vláda ČR, 25. 4. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/Pozice_vlady_CR_final_25.4..pdf).
- ³⁶ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ³⁷ Král, David: *Česká debata o perspektivách členství Turecka a Ukrajiny v EU*. Praha: Europeum, 2006. On-line: (www.europeum.org/doc/pdf/858.pdf).
- ³⁸ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ³⁹ *Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie*. Vláda ČR, 25. 4. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/Pozice_vlady_CR_final_25.4..pdf).
- ⁴⁰ Ibid.
- ⁴¹ *Summit EU – text nové smlouvy o EU*. ČT1, 18. 10. 2007. On-line: (www.alexandrondra.cz/?item=summit-eu-text-nove-smlouvy-o-eu-710&category=emedia).
- ⁴² *Pozice vlády České republiky v rámci jednání o institucionální reformě Evropské unie*. Vláda ČR, 25. 4. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/Pozice_vlady_CR_final_25.4..pdf).
- ⁴³ *Británie a Nizozemsko podporují zkrácenou verzi evropské smlouvy*. Euractiv, 17. 4. 2007. On-line: (www.euractiv.cz/budoucnost-eu/clanek/britanie-a-nizozemsko-podporuji-zkracenou-verzi-evropske-smlouvy).
- ⁴⁴ Závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu 21. a 22. 6. 2007; rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁴⁵ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁴⁶ *Sektorové agendy předsednictví ČR v Radě*. Úřad vlády ČR. Sekce pro předsednictví ČR v Radě EU, 28. 8. 2007.
- ⁴⁷ *Shrnutí Koncepce komunikace a prezentace předsednictví České republiky v Radě EU*. Úřad vlády ČR. Sekce pro předsednictví ČR v Radě EU, červenec 2007. On-line: (www.euroskop.cz/admin/gallery/35/22f018a2b627391454cd48b838fe4e0d.pdf).
- ⁴⁸ *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009*. Vláda ČR, 10. 10. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/PRIORITN_OBLAS TI_P_EDSEDNICTV__R_v_Rad_EU.pdf).
- ⁴⁹ *Expertní: Vládní představy o vedení EU jsou misty moc ambiciózní*. Česká tisková kancelář, 3. 10. 2007.
- ⁵⁰ *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009*. Vláda ČR, 10. 10. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/PRIORITN_OBLAS TI_P_EDSEDNICTV__R_v_Rad_EU.pdf).

- ⁵¹ Srovnaj Evropa bez bariér: *Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009*. Úřad vlády ČR, tisková zpráva Sekce pro přípravu předsednictví ČR v Radě, duben 2007. On-line: (www.euroskop.cz/admin/gallery/28/484f12016a7d1327ca10b7777697a8e0.pdf) a *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009*. Vláda ČR, 10. 10. 2007. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/eu/dokumenty/PRIORITN__OBLASTI_P_EDSEDNICTV__R_v_Rad_EU.pdf).
- ⁵² *Usnesení vlády ČR č. 1238 o vnitrostátním koordinačním mechanismu pro přípravu a výkon předsednictví České republiky v Radě Evropské unie*, 25. 10. 2006; *Usnesení vlády ČR č. 210 k Revidovanému vnitrostátnímu koordinačnímu mechanismu pro přípravu a výkon předsednictví České republiky v Radě Evropské unie*, 12. 3. 2007. On-line: (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=18785).
- ⁵³ *Usnesení vlády ČR č. 39 o jmenování místopředsedy vlády pro evropské záležitosti*, 9. 1. 2007. On-line: (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=18785).
- ⁵⁴ *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527); viz též jednotlivé změny jednacího řádu: *Usnesení vlády ČR č. 57 k návrhu změn Jednacího řádu vlády*, 17. 1. 2007. On-line: (racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/36F648B9DBF88841C12572660045598C?OpenDocument) a *Usnesení vlády ČR č. 816 k návrhu změn Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády*, 18. 7. 2007. On-line: (racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/F2FECE77E7A090C1C125731A0045E-C3E?OpenDocument).
- ⁵⁵ *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).
- ⁵⁶ Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů (konkrétně Ministerstvo zahraničních věcí ČR vzniklo novelizací tohoto zákona zákonem č. 21/1993).
- ⁵⁷ *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).
- ⁵⁸ Blíže viz *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).
- ⁵⁹ Přestože V-EU na pracovní úrovni předsedá místopředseda vlády pro evropské záležitosti („vládnímu“ V-EU předsedá premiér), MZV si mezi resorty zachovalo privilegované postavení v podobě místopředsedy (de facto spolupředsednictví) V-EU na pracovní úrovni a druhého místopředsedy „vládního“ V-EU. Agenda V-EU je také tématem pracovních obědů mezi MZV a ÚMVEZ (většinou na úrovni náměstků). Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁶⁰ Blíže k náplni práce jednotlivých odborů viz *Výhodnocení institucionálního zajištění členství ČR v EU v období od 1. května 2007 do 31. prosince 2007*. MZV ČR, viz www.mzv.cz.
- ⁶¹ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, 17. 10. 2007.
- ⁶² Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁶³ O existenci strategických cílů MZV jsme se již krátce zmínili v části věnované klíčovému programovým dokumentům.
- ⁶⁴ *Cíle MZV* (interní dokument). Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2008.
- ⁶⁵ *Hlavní úkoly a poslání Stálého zastoupení*. Stálé zastoupení ČR při EU. On-line: (www.mzv.cz/www/default.asp?id=24757&ido13560&idj=1&amb=3&parentIDO=).
- ⁶⁶ Ibid.
- ⁶⁷ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁶⁸ Slavnostně otevřen 11. 10. 2007.
- ⁶⁹ Většinu nájemníků Českého domu tvoří kraje.
- ⁷⁰ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁷¹ *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf).
- ⁷² *Jednací řád vlády*. Úřad vlády ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=26527).

- ⁷³ *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf).
- ⁷⁴ Obdoba V-EU na vládní úrovni existovala před vstupem ČR do EU.
- ⁷⁵ Schvaluje např. strategické dokumenty, o kterých jsme se zmínili v první části. Některé strategické dokumenty byly v roce 2007 i přes vznik V-EU na vládní úrovni schváleny na „běžném“ zasedání vlády.
- ⁷⁶ V lednu došlo k přesunu sekretariátu V-EU na pracovní úrovni, koordinační činnost vůči resortům vykonával nový sekretariát od dubna a od září probíhají jednání přímo v prostorách úřadu vlády. Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ⁷⁷ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, 17. 10. 2007.
- ⁷⁸ Kromě tiché procedury umožňuje určitou flexibilitu i sám jednací řád vlády, který specifikuje podmínky, za jakých je možné doplnit mandát pro Radu EU a Evropskou radu i po jeho schválení na V-EU.
- ⁷⁹ Rozhovor s pracovníkem MPO ČR, Odbor koordinace s EU, 8. 11. 2007.
- ⁸⁰ Rozhovor s pracovníkem Kanceláře prezidenta republiky, 1. 11. 2007.
- ⁸¹ *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf).
- ⁸² Viz například *Resortní koordinační skupina MPO*. On-line: (www.mpo.cz/dokument23978.html).
- ⁸³ *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf).
- ⁸⁴ Ministr informatiky zastupoval vládu ČR v Radě EU pro dopravu, telekomunikace a energetiku (v oblasti telekomunikací a informační společnosti).
- ⁸⁵ Rozhovor s pracovníkem Kanceláře prezidenta republiky, 1. 11. 2007.
- ⁸⁶ Ibid.
- ⁸⁷ Rozhovor s pracovníkem Kanceláře prezidenta republiky, 1. 11. 2007; *Rozhovor prezidenta republiky Václava Klause pro Mladou frontu Dnes*. Mladá fronta Dnes, 21. 4. 2007. On-line: (www.hrad.cz/cms/cz/prezident_cr/klaus_projevy/4470.shtml).
- ⁸⁸ Pítrová, Lenka–Coxová, Martina: *Parlamentní kontrola agendy EU v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR*. In: *Parlamentní kontrola agendy EU*. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Výbor pro evropské záležitosti, 2005, s. 4–11.
- ⁸⁹ Rozhovor s poradcem Výboru pro záležitosti EU Senátu Parlamentu ČR, 21. 1. 2008.
- ⁹⁰ Jde vlastně o implementaci institutu obsaženého v *Evropské ústavní smlouvě*, umožňujícího kontrolu dodržování principu subsidiarity a proporcionality, opírajícího se o platný *Protokol o použití zásad subsidiarity a proporcionality*, připojený k *Amsterodamské smlouvě*. Bližší viz Georgiev, Jiří (ed.): *Parlamentní kontrola agendy Evropské unie v Senátu*. Senát Parlamentu ČR, Výbor pro záležitosti EU, 2007.
- ⁹¹ *Statut Výboru pro EU*. Vláda ČR, 25. 10. 2006. On-line: (www.vlada.cz/assets/cs/rvk/vyboreu_statut_new.pdf); *Směrnice vlády o postupu při zasilání návrhů legislativních aktů ES/EU a materiálů Evropské komise Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR*. Vláda ČR, 7. 6. 2006.
- ⁹² Pítrová, Lenka–Coxová, Martina, op. cit.
- ⁹³ Ústava předpokládá zřízení společného evropského výboru obou komor parlamentu. K tomu by měl sloužit tzv. stykový zákon, na jehož přijetí se stále čeká.
- ⁹⁴ Tento výbor by měl řešit agendu druhého a třetího pilíře.
- ⁹⁵ Rozhovor s poradcem Výboru pro záležitosti EU Senátu Parlamentu ČR, 21. 1. 2008.
- ⁹⁶ Ibid.; viz též *Poslední projednávané tisky EU*. Senát Parlamentu ČR. On-line: (www.senat.cz/dokumenty/posledni_projednavane_tisky_eu.php).
- ⁹⁷ *Usnesení VEZ*. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. On-line: (www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=515&td=1).
- ⁹⁸ Georgiev, Jiří (ed.), op. cit.
- ⁹⁹ *Protokol o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii (nedílná součást Amsterodamské smlouvy)*. On-line: (www.euroskop.cz/admin/gallery/30/c806d497885d44734369896c40543f35.pdf).

- ¹⁰⁰ *EU je šanci pro českého zaměstnance*. Sondy, 11/2003. On-line: (www.tydenik-sondy.cz/200311/index.htm).
- ¹⁰¹ Viz též Mansfeldová, Zdenka: *Trade Unions and Employers' Associations on the Way to Multi-Level Social Dialogue – comparison between Czech Republic, Slovakia and Slovenia*. Paper presented at the EUSA Tenth Biennial International Conference, May 17–May 19, 2007, Montreal, Canada. On-line: (www.unc.edu/euce/eusa2007/papers/mansfeldova-z-12h.pdf).
- ¹⁰² Rozhovor s představitelkou Svazu průmyslu a dopravy ČR, 10. 10. 2007.
- ¹⁰³ *Ibid.*
- ¹⁰⁴ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008.
- ¹⁰⁵ Rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor politik EU, 11. 11. 2007.
- ¹⁰⁶ Rozhovor s představitelkou Svazu průmyslu a dopravy ČR, 10. 10. 2007.
- ¹⁰⁷ Rozhovor s pracovníkem MPO ČR, Odbor koordinace s EU, 8. 11. 2007.
- ¹⁰⁸ Rozhovor s pracovníkem MPO ČR, Odbor koordinace s EU, 8. 11. 2007.
- ¹⁰⁹ Rozhovor s pracovníci MPO ČR, Odbor vnitřního trhu a služeb, 15. 11. 2007.
- ¹¹⁰ Rozhovor s pracovníkem MPO ČR, Odbor koordinace s EU, 8. 11. 2007.
- ¹¹¹ Připomeňme, že RKS připravují mandáty pro pracovní skupiny Rady EU, COREPER I a II a pro jednání Rady EU. Pozice pro COREPER I a II a Radu EU musejí být schváleny V-EU na pracovní úrovni, často se tak ale děje tichou procedurou, což dále posiluje roli RKS v celém systému.
- ¹¹² Rozhovor s představitelkou Svazu průmyslu a dopravy ČR, 10. 10. 2007.
- ¹¹³ *Prezentace Hospodářského a sociálního výboru*. Evropský hospodářský a sociální výbor. On-line: (eesc.europa.eu/organisation/how/docs/presentation/presentation-cese-cs.ppt).
- ¹¹⁴ *Evropský hospodářský a sociální výbor*. Česká podnikatelská reprezentace při EU. On-line: (www.cebrecz.cz/aktualni-temata/tema-19/); část českých zástupců v ECOSOC byla jmenována v září 2006, zbývající již v roce 2004.
- ¹¹⁵ Rozhovor s představitelkou Svazu průmyslu a dopravy ČR, 10. 10. 2007.
- ¹¹⁶ Členství v těchto organizacích se neomezuje jenom na organizace z členských zemí EU.
- ¹¹⁷ Do 23. 1. 2007 se organizace jmenovala *Union des Industries des pays de la Communauté européenne* (UNICE). Za ČR je členem SP ČR.
- ¹¹⁸ Z ČR je členem Unie zaměstnavatelských svazů ČR.
- ¹¹⁹ ČR je zastoupena Asociací malých a středních podniků a Sdružením podnikatelů ČR.
- ¹²⁰ Prostřednictvím BusinessEurope.
- ¹²¹ *Evropský sociální dialog*. Českomoravská konfederace odborových svazů. On-line: (www.cmkos.cz/evropske-a-mezinarodni-vztahy/evropska-unie/evropsky-socialni-dialog); *The European social dialogue*. European Trade Union Confederation. On-line: (www.etuc.org/a/1751).
- ¹²² Rozhovor s pracovníci MPO ČR, Odbor vnitřního trhu a služeb, 15. 11. 2007; rozhovor s představitelkou Svazu průmyslu a dopravy ČR, 10. 10. 2007.
- ¹²³ *Memorandum o spolupráci mezi MZV ČR a AKČR v evropských záležitostech*. On-line: (www.asociacekrajcu.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=151565).
- ¹²⁴ Co se týče strategie SMO v EU, existuje dokument nazvaný „Role Svazu obcí a měst v EU a zahraniční aktivity“, který vznikl ještě před vstupem ČR do EU. Zájmy obecních samospráv jsou identifikovány pouze na obecní úrovni. Viz *Role Svazu, obcí a měst v EU a zahraniční aktivity*. Svaz měst a obcí ČR. On-line: (konzultováno 15. 1. 2008) (www.smocr.cz/smo-cr/zakladni-dokumenty/default.aspx).
- ¹²⁵ Rozhovor s pracovníci MPO ČR, Odbor vnitřního trhu a služeb, 15. 11. 2007.
- ¹²⁶ Členství (nebo přidružené členství) ve V-EU na pracovní úrovni je jinak vyhrazeno pro zástupce centrálních orgánů státní správy (ministerstev a dalších úřadů), ČNB, prezidentské kanceláře a parlamentu.
- ¹²⁷ Dočkal, Vít: *Trojrovninné pojetí EU a aktéři regionálních zájmů*. Politologický časopis, 1/2006, s. 27–54.
- ¹²⁸ Rozhovor s pracovníkem MPO, Odbor koordinace s EU, 8. 11. 2007; rozhovor s pracovníkem MZV ČR, Odbor všeobecných záležitostí EU, 7. 2. 2008, rozhovor s pracovníkem MZV, Odbor politik EU, 11. 11. 2007.

- ¹²⁹ Rozhovor s představiteli Asociace krajů ČR a Magistrátu hlavního města Prahy, 22. 11. 2007; rozhovor s pracovníky Stálého zastoupení ČR při EU, 4. 11. 2007.
- ¹³⁰ Rozhovor s pracovníky Stálého zastoupení ČR při EU, 4. 11. 2007.
- ¹³¹ Ibid.
- ¹³² Tisková zpráva Stálé kanceláře Jihočeského kraje v Bruselu, 15. 2. 2007. On-line: (www.asociacekrajů.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450022&id_dokumenty=151290).
- ¹³³ *Strategie české národní delegace ve Výboru regionů pro rok 2005*. Asociace krajů ČR, 11. 8. 2005. On-line: (www.asociacekrajů.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=98608).
- ¹³⁴ *Strategie české národní delegace ve Výboru regionů (Aktualizováno pro rok 2006)*. Asociace krajů ČR, 21. 4. 2006.
- ¹³⁵ Rozhovor s představiteli Asociace krajů ČR a Magistrátu hlavního města Prahy, 22. 11. 2007. Důvody spatřuji mj. ve velkém množství asociací zastupujících zájmy regionů a z toho vyplývající roztržičnosti v reprezentaci regionálních zájmů na unijní úrovni. Kompletní seznam těchto asociací viz Pasquier, Romain: *Regional Lobbying and the EU Constitutional Treaty: An Assessment*, 2006. On-line: (www.unizar.es/union_europea/files/documen/conferencia%2010.2006/Pasquier-english_final.pdf).
- ¹³⁶ Předseda SMO Oldřich Vlasák je zároveň výkonným prezidentem CEMR.
- ¹³⁷ *Obcím je třeba dát prostor pro realizaci samosprávných činností* (rozhovor s Ing. O. Vlasákem, předsedou Svazu měst a obcí ČR a poslancem Evropského parlamentu). Veřejná správa, 21/2007. On-line: (www.vcr.cz/casopisy/s/2007/21/rozhovor2.html).
- ¹³⁸ Svou roli hrál zejména rozdíl v představách bývalé hlavní koaliční strany ČSSD a ODS jako nynější hlavní koaliční strany. Zatímco ČSSD obecně podporuje posilování nadnárodních prvků integrace, ODS kritizuje jejich automatické posilování a často zdůrazňuje význam mezivládního prvku.
- ¹³⁹ *Nerozměňujme Evropu na drobné*. Mladá fronta Dnes, 23. 3. 2007; *Europolitikům chybí odvaha*. Právo, 27. 3. 2007.
- ¹⁴⁰ *Pozor na elitářské projekty*. Hospodářské noviny, 23. 1. 2007; *Palatova víra a evropská fakta*. Lidové noviny, 2. 7. 2007.
- ¹⁴¹ *Zastavme slévání Evropy kvalitní ústavou*. Mladá fronta Dnes, 22. 1. 2007.
- ¹⁴² *Euroústava je mrtvá*. Mladá fronta Dnes, 21. 6. 2007; *Pozor na elitářské projekty*. Hospodářské noviny, 23. 1. 2007.
- ¹⁴³ *Zastavme slévání Evropy kvalitní ústavou*. Mladá fronta Dnes, 22. 1. 2007; *Polsko je naším důležitým spojencem*. Lidové noviny, 10. 7. 2007; *Euroústava je mrtvá*. Mladá fronta Dnes, 21. 6. 2007.
- ¹⁴⁴ Častěji než představitel KDU–ČSL a Strany zelených.
- ¹⁴⁵ *Společně pro Evropu i její ústavu*. Právo, 6. 2. 2007; *Evropa ústavní smlouvu potřebuje*. Právo, 12. 1. 2007; *Moc skromná Evropa*. Hospodářské noviny, 25. 6. 2007.
- ¹⁴⁶ *Strach Václava Klause z Evropy*. Hospodářské noviny, 15. 6. 2007.
- ¹⁴⁷ *Evropa ústavní smlouvu potřebuje*. Právo, 12. 1. 2007; *Pět otázek nad Evropskou unií*. Hospodářské noviny, 4. 1. 2007.
- ¹⁴⁸ *Ústavu těžko oživit, mluvmé raději o energetice a obchodu*. Hospodářské noviny, 26. 1. 2007; *Kde jste čeští federalisté?* Hospodářské noviny, 26. 1. 2007; *Kam zmizela proevropská pravice?* Hospodářské noviny, 23. 2. 2007.
- ¹⁴⁹ *Česko jako parazit*. Právo, 23. 4. 2007; *Hvězdné chvíle českých eurokverulantů*, Právo, 24. 1. 2007; *Bojím se této vlády*. Právo, 1. 2. 2007; *Dvě nehody*. Právo, 8. 3. 2007; *Poslanec Lenin a „kríglování“*. Právo, 2. 2. 2007.
- ¹⁵⁰ *Na okraji integrace*. Právo, 28. 6. 2007; *Zelení bez dechu a český šerpa*. Právo, 17. 5. 2007.
- ¹⁵¹ *Hvězdné chvíle českých eurokverulantů*. Právo, 24. 1. 2007; *Bojím se této vlády*. Právo, 1. 2. 2007.
- ¹⁵² *Změna politiky i Kohouta*. Právo, 25. 7. 2007; *Vola do Bruselu*. Právo, 2. 8. 2007.
- ¹⁵³ *Polsko je naším důležitým spojencem*. Lidové noviny, 10. 7. 2007; *Češi a Poláci, partneři v Evropě*. Mladá fronta Dnes, 19. 2. 2007; *Polsko bratrů Kaczyńských není příklad*. Právo, 25. 8. 2007.
- ¹⁵⁴ *Hvězdné chvíle českých eurokverulantů*. Právo, 24. 1. 2007; *Mluvíti stříbro*. Právo, 23. 3. 2007; *Válcovny Merkel*. Lidové noviny, 28. 3. 2007.

- ¹⁵⁵ *Nebudeme vracet ani euro.* Mladá fronta Dnes, 9. 1. 2007; *Jak je to s fondy EU aneb kdo chce psa bít,* viz www.peprnet.cz, 10. 9. 2007; *Ministryně odvážná i chybující.* Mladá fronta Dnes, 18. 9. 2007; *Čerpání peněz unie je ohroženo.* Hospodářské noviny, 25. 5. 2007; *Brusel, Čunek a miliardy.* Právo, 28. 7. 2007; *Koho Bursík obětuje příště.* Právo, 27. 9. 2007; *Může za to nejen Kuchtová.* Lidové noviny, 15. 9. 2007.
- ¹⁵⁶ *Kalousek chce přijetí eura v roce 2012,* viz www.novinky.cz, 10. 5. 2007.
- ¹⁵⁷ *Hle, náš národní zájem.* Hospodářské noviny, 4. 1. 2007; *Přijmeme euro už v roce 2012.* Hospodářské noviny, 22. 2. 2007; *Euro v zajetí reformy.* Právo, 15. 5. 2007.
- ¹⁵⁸ *Klausova kritéria pro přijetí (či nepřijetí) společné evropské měny.* On-line: (www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=DAU0uWjIOMv, citováno 20. 1. 2006).
- ¹⁵⁹ *Odklad přijetí eura.* On-line: (www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/pro_media/clanky_rozhovory/media_2007/cl_07_070821.html, citováno, 31. 8. 2007).
- ¹⁶⁰ *O euro opravdu nejde.* Mladá fronta Dnes, 14. 3. 2007; *Nemusíme do euroklubu spěchat...* Mladá fronta Dnes, 10. 7. 2007; *Euro bez záruky.* Hospodářské noviny, 23. 8. 2007.
- ¹⁶¹ *Zákoník práce a výmluvy na Evropu.* Právo, 23. 1. 2007; *Zakazuje EU lékařskou pomoc dítěti?* Právo, 13. 3. 2007.
- ¹⁶² *Opravník omylů o českých emisích.* Mladá fronta Dnes, 30. 5. 2007; *Proč osm nováčků žaluje komisi.* Hospodářské noviny, 13. 9. 2007; *Čachry s emisními povolenkami.* Právo, 28. 3. 2007; *Kolik emisí Česko potřebuje.* Právo, 30. 5. 2007.
- ¹⁶³ *Levnější roaming a zděšení operátorů.* Mladá fronta Dnes, 28. 5. 2007.
- ¹⁶⁴ *Zbytečná ostuda, trapný primát.* Právo, 29. 1. 2007.
- ¹⁶⁵ *Dopisy a e-maily.* Hospodářské noviny, 17. 1. 2007.
- ¹⁶⁶ *Nejen ve víně je pravda.* Hospodářské noviny, 20. 2. 2007.
- ¹⁶⁷ *Nedovolme unii zdražit nám naftu.* Hospodářské noviny, 27. 3. 2007.
- ¹⁶⁸ *Dopisy a e-maily.* Hospodářské noviny, 22. 3. 2007.
- ¹⁶⁹ *O slivovici a vodce.* Právo, 21. 6. 2007; *Návrh směrnice EU proti pitomostem,* www.lidovky.cz, 21. 6. 2007.
- ¹⁷⁰ *Devět let eurotmařství.* Mladá fronta Dnes, 19. 7. 2007.
- ¹⁷¹ *Teplo domova přichází z Kremlu.* Mladá fronta Dnes, 16. 5. 2007; *Pro bezpečí potřebujeme unii.* Hospodářské noviny, 3. 1. 2007.
- ¹⁷² Tento nedostatek se pokusila napravit vládní komunikační kampaň.